

SAUDA KONTROLLUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: mandag 25. april 2016
Tid: kl. 10.00
Sted: Sauda Rådhus, kommunestyresalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 977 eller på e-post: **post@kontrollutvalgene.no**

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert i sak 6 og 7

Sakliste:

05/16 Godkjenning av protokoll 01.02.16

06/16 Referat- og orienteringssaker 25.04.16

07/16 Sauda kommune - uttale til årsregnskapet for 2015

08/16 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020

09/16 Plan for selskapskontroll 2016-2020

Eventuelt

Sauda/Aksdal, 18.04.16

Alan G. Thompson (sign.)
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert i sak 6 og 7)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	25.04.16	05/16

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 01.02.16

Saksvedlegg: Protokoll fra møte i kontrollutvalget 01.02.16

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 01.02.16 til godkjenning. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt kommunen.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 01.02.16 godkjennes.

Aksdal, 18.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

SAUDA KONTROLLUTVALG

PROTOKOLL

Mandag 1. februar 2016 ble det avholdt møte i Sauda kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Alan G. Thompson.

MØTESTED:	Sauda Rådhus, kommunestyresalen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 10.10 – kl. 10.50
MØTENDE MEDLEMMER:	Alan G. Thompson (Ap), Jon L. Grindheim (Sp) og Wenche Pleyrn (Ap)
FORFALL:	Signe Marie Breivik (Krf) og Eirik T. Lygre (V)
MØTENDE VARAMEDLEMMER:	2. vara Laura Seltveit (Ap) og 1. vara Sjur Hatlen (H) fra sak 02/16
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor Roald Stakland - fra KPMG AS
ANDRE SOM MØTTE:	Ordfører Asbjørn Birkeland (Sp)
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Wenche Pleyrn meldte en sak til eventuelt.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 01/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL 16.11.15

Sekretariatets innstilling:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 16.11.15 godkjennes.

Behandling i kontrollutvalget 01.02.16:

Protokollen ble godkjent uten merknader.

Det ble påpekt at medlemmer som bare kan delta på deler av møtet bør varsle om dette, slik at vararepresentant kan innkalles.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 01.02.16:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 16.11.15 godkjennes.

SAK 02/16 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 01.02.16

1. Statusrapport pr. februar 2016
2. Rapport frå Haustkonferansen i Sandnes – munnleg orientering
3. Årsrapport 2015 - fra Skatteoppkreveren i Sauda
4. K-styrevedtak 16.12.15, sak 87/15 – Suppleringsvalg til kontrollutvalget 2015-2019
5. K-styrevedtak 16.12.15, sak 91/15 – Val av revisor 2016-2020
6. Evaluering og val av leverandør – Anbud på revisjonstenester 2016-2020
7. Kommunal rapport 19.01.16 – skatteinntektene 2015 – landsbasis
8. Kommunal rapport 19.01.16 – skattetallene for den enkelte kommune
9. Informasjon om statlige tilsyn med kommuner og fylkeskommuner i Rogaland 2016
10. eINFO 16/1 – Talerett i kommunale organer
11. Referat fra møte i Kommunesektorens etikkutvalg 23.11.15
12. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøte 11.12.15
13. Årshjul – kontrollutvalgets oppgaver

Behandling i kontrollutvalget 01.02.16:

Leder gikk igjennom sakene. Utvalget var enige om at Wenche Pleym legger frem rapporten om «Internkontroll» i kommunestyremøtet 10.02.16. Utvalget hadde ellers ingen vesentlige merknader til de andre referatsakene.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 01.02.16:

Referatsakene 1 – 13 blir tatt til orientering.

SAK 03/16 ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALGET 2015

Sekretariatets innstilling:

Kontrollutvalget godkjenner årsmeldingen for 2015.

Behandling i kontrollutvalget 01.02.16:

Leder innledet. Han mente det var en grundig årsmelding. Wenche Pleym påpekte at hun hadde møtt som fast representant til kommunestyret i 2015.

Det ble stilt spørsmål ved at regnskapet for kontroll og tilsyn viste et overforbruk på rundt 155 000 kr på revisjonstjenester. Sekretær forklarte at mye av dette skyldtes at det var blitt ferdigstilt og fakturert to forvaltningsrevisjonsrapporter i 2015. Den ene rapporten var bestilt og skulle etter planen vært ferdigstilt og fakturert i 2014.

Leder påpekte at det var viktig at utvalget hadde løpende kontroll på utgiftene, for å unngå budsjettoverskridelser. Utvalget drøftet også behovet for å kunne få en oversikt over utgiftene til møtegodegjørelse og driftsutgifter til selve utvalget. Det har så langt vært vanskelig å få en slik oversikt fra administrasjonen.

Ifølge KOSTRA-veilederen skal alle utgifter til kontroll og tilsyn føres på funksjon 110. Ordføreren påpekte at det er viktig for kommunen at kostnadene føres med riktig funksjon i forbindelse med KOSTRA rapporteringen. Dette ville gi et korrekt sammenligningsgrunnlag med andre kommuner.

Utvalget bestemte at de ønsket en oversikt over eget forbruk til hvert møte. Utvalget ønsker videre å få oversikt over budsjettet til kontroll og tilsyn for 2016, vedtatt av kommunestyret.

Utvalget oppfordret administrasjonen til å se på konteringsrutiner og KOSTRA-rapportering, slik at det til neste år vil være mulig å hente ut rapport på utgiftene til driften av utvalget.

Utvalget sluttet seg til innholdet slik det var fremlagt, med overnevnte endring.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 01.02.16:

Kontrollutvalget godkjenner årsmeldingen for 2015 med endring vedørende kommunestyrerepresentant.

Kontrollutvalget ønsker en oversikt over eget forbruk til hvert møte.

Kontrollutvalget ønsker å få oversikt over budsjettet til kontroll og tilsyn for 2016, vedtatt av kommunestyret.

Kontrollutvalget oppfordret administrasjonen til å se på konteringsrutiner og KOSTRA-rapportering, slik at det til neste år vil være mulig å hente ut rapport på utgiftene til driften av utvalget.

Innstilling til kommunestyret:

Sauda kommunestyre tar kontrollutvalgets årsmelding for 2015 til orientering.

**SAK 04/16 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT
«TEKNISK EINING»**

Sekretariatets innstilling:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen sin tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport om «Teknisk eining» til orientering.

Melding om oppfølging blir sendt kommunestyret til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 01.02.16:

Leder orienterte og viste til tilbakemelding fra rådmannen. Utvalget var fornøyd med hvordan anbefalingene i rapporten var blitt fulgt opp.

Medlemmene var enige om at oppfølgingen skulle sendes som orienteringssak til kommunestyret og ikke som egen sak.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 01.02.16:

Sauda kontrollutvalg tar rådmannen sin tilbakemelding om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport om «Teknisk eining» til orientering.

Melding om oppfølging blir sendt kommunestyret til orientering.

EVENTUELT

PP-tjenesten

Wenche Pleym opplyste at hun hadde blitt kontaktet av en innbygger. Pleym hadde blitt bedt om å be utvalget gjennomføre en forvaltningsrevisjon av PP-tjenesten i kommunen.

Medlemmene drøftet henvendelsen. Andre medlemmer opplyste at hadde fått lignende henvendelser.

Leder påpekte at utvalget hadde flere muligheter for å gjøre undersøkelser. Utvalget drøftet ulike alternativer og var enige om at de ønsket i første omgang en grundig orientering fra rådmannen. Utvalget vedtok å be rådmannen orientere om dagens situasjon ved PP-tjenesten, inkludert organisering, kvalitet, samarbeidsprosesser og planer for interkommunalt samarbeid i neste møte 25.04.16.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 01.02.16:

Sauda kontrollutvalg vil be rådmannen orientere om dagens situasjon ved PP-tjenesten, inkludert organisering, kvalitet, samarbeidsprosesser og planer for interkommunalt samarbeid i neste møte 25.04.16.

Neste møte: 25.04.16 – kl. 10.00

Sauda/Aksdal, 01.02.16

Alan G. Thompson
Leder

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	25.04.16	06/16
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 25.04.16**Saksvedlegg:**

14. Orientering om PP-tjenesten i kommunen v/rådmannen
15. Statusrapport pr. april 2016
16. Kontrollrapport 2015 fra Skatteetaten
17. Oversendelse av signert avtale – revisjonstjenester 2016-2020
18. K-styrevedtak 16.12.15, sak 86/15 – Godtgjørelse kontrollutvalget
19. Representantskapsmøte 25.04.16 – Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
20. Representantskapsmøte 27.04.16 – Interkommunalt arkiv Rogaland IKS
21. Representantskapsmøte 29.04.16 – Haugaland Vekst IKS
22. Representantskapsmøte 23.05.16 – Krisesenter Vest IKS (uten vedlegg)
23. Årsmøte 03.06.16 – Ryfylke IKS (uten vedlegg)
24. Kommunelovutvalget har overlevert forslag til ny kommunelov – NKRF nytt 10.03.16
25. Høring – NOU 2016:4 Ny kommunelov

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene 14 – 25 blir tatt til orientering.

Aksdal, 18.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Sauda kommune
v/postmottak
Postboks 44

4201 SAUDA

Sendt pr. e-post 11/2-16

Dykkar ref.

Dykkar dato

Vår ref.

16/64/216/ogh

Dato

10.02.16

OVERSENDELSE AV VEDTAK I KONTROLLUTVALGET

Vedlagt oversendes særutskrift i sak Eventuelt fra kontrollutvalgets møte 01.02.16.

Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak:

Sauda kontrollutvalg vil be rådmannen orientere om dagens situasjon ved PP-tjenesten, inkludert organisering, kvalitet, samarbeidsprosesser og planer for interkommunalt samarbeid i neste møte 25.04.16.

Sekretariatet ber om å få eventuelt skriftlig materiale som skal følge saken i god tid før møtet, og senest 15.04.16.

Dersom det er spørsmål, ta gjerne kontakt med utvalgssekretær på tlf. 52 75 73 53 eller på e-post: ogh@kontrollutvalgene.no

Med vennlig hilsen
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

Odd Gunnar Høie (sign.)
Utvalgssekretær

Vedlegg: særutskrift sak Eventuelt – 01.02.16

Statusoversikt pr. april – kontrollutvalget

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Selskapskontroller					
Andre saker					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandla i KU	Behandla av/dato	Planlagt oppfølging	Merknader
Overordnet analyse	16.11.15	25.04.16			
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	16.11.15	25.04.16			
Internkontroll	23.02.15	07.09.15	K-st 10.02.16	12.09.16	240 timer
Selskapskontroller					
Plan for selskapskontroll 2016-2020	16.11.15	25.04.16			
Andre saker					

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandla i KU	Behandla av/dato	Fulgt opp	Merknader
Teknisk eining	05.05.14	23.02.15	K-st 22.04.15	01.02.16	Avslutta
Legetenesta	29.04.13	14.10.13	K-st 18.12.13	05.05.14	Avslutta
Selskapskontroller					
Interkommunalt arkiv	25.04.12	18.02.13	K-st 10.04.13	KU/ K-st 17.02.14/ 09.04.14	Avslutta

Kommunestyret i Sauda kommune
Postboks 44
4201 SAUDA

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 17.02.16
Journalført: 16/85/096
Arkivkode: 232

Kontrollrapport 2015 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Sauda kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen. Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Om skatteoppkreverkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen iht. skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2015	Antall årsverk 2014	Antall årsverk 2013
1,3	1,3	1,3

3. Måloppnåelse

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Sauda kommune viser per 31. desember 2015 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 598 787 463 og utestående restanser² på kr 7 508 124, herav berostilte krav på kr 2 901 071. Skatteregnskapet er avlagt av kommunens skatteoppkrever 20. januar 2016.

3.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2015 for Sauda kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlige skattytere 2013	8,8	95,8	97,0	97,7	95,8
Arbeidsgiveravgift 2014	62,0	99,9	100,0	99,9	99,9
Forskuddsskatt personlige skattytere 2014	21,9	99,4	99,0	99,1	99,4
Forskuddstrekk 2014	141,5	100,0	99,9	100,0	100,0
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2014	40,9	100,0	100,0	99,9	100,0
Restskatt upersonlige skattytere 2013	29,1	100,0	99,0	97,7	99,2

3.3 Arbeidsgiverkontroll

Skatteoppkreveren for Sauda kommune er tilsluttet kontrollordningen Haugaland interkommunale arbeidsgiverkontroll.

Resultater for kommunen per 31. desember 2015 viser følgende iht. skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere	Minstekrav antall kontroller (5 %)	Antall utførte kontroller i 2015	Utført kontroll 2015 (i %)	Utført kontroll 2014 (i %)	Utført kontroll 2013 (i %)	Utført kontroll 2015 region (i %)
158	8	10	6,3	6,3	8,0	4,0

4. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2015 gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene skatteregnskap og innkreving. Siste stedlige kontroll ble avholdt 27. mai 2015.

Skattekontoret har i 2015 i tillegg gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap og arbeidsgiverkontroll.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

5. Resultat av utført kontroll

- *Intern kontroll*

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- *Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap*

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- *Skatte- og avgiftsinnkreving*

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- *Arbeidsgiverkontroll*

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, finner skattekontoret at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og blir utført i tilstrekkelig omfang.

6. Ytterligere informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger for 2015 gitt pålegg og anbefalinger som er meddelt skatteoppkreveren i rapport av 09.06.2015.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på pålegg og anbefalinger som er gitt.

Vennlig hilsen

Arnljot von Mehren
avdelingsdirektør
Skatt vest

Jan Kåre Strøm
fagansvarlig

Kopi til:

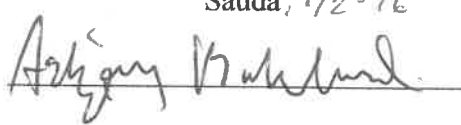
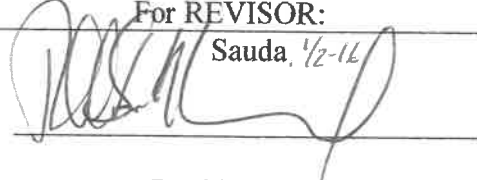
- Kontrollutvalget for Sauda kommune
- Skatteoppkreveren for Sauda kommune
- Riksrevisjonen

AVTALE OM REVISJONSTENESTER

Avtale om partsforpliktingar mellom:

Sauda kommune
(heretter KOMMUNEN)

KPMG AS
(heretter REVISOR)

For KOMMUNEN:	For REVISOR:
Sauda, 1/2-16 Asbjørn Birkeland Ordfører	Sauda, 1/2-16 Roald Stakland Partner

(Dato, signatur, tittel)

(Dato, signatur, tittel)

Underskrivarane stadfestar med sin signatur på dette dokumentet at dei innehar dei fullmakter som er naudsynte for å binda kontraktsparten sin under denne avtalen.

☐ Fullmakt vedlagt

☒ Fullmakt i kraft av stilling

Denne avtalen er gjort i to (2) eksemplar, der eit (1) vert behalde av kommunen og eit (1) vert behalde av REVISOR.

Skriftleg kontakt i relasjon til avtalen

All skriftleg kontakt som gjeld dette avtaleforholdet skal sendast til følgjande adresse:

Til KOMMUNEN:

Sauda kommune

P.b. 44

4201 SAUDA

E-post: post@sauda.kommune.no

Til REVISOR:

KPMG AS

Karmsundgata 72

5529 HAUGESUND

Oppnemnde kontaktpersonar for partane (namn, stilling, telefon, e-post)

For KOMMUNEN:

Roy-Ove Kvernenes

Økonomisjef

Tlf. 52 78 62 12

E-post:

royove.kvernenes@sauda.kommune.no

For REVISOR:

Roald Stakland

Partner

Tlf. 406 39 849

E-post: roald.stakland@kpmg.no

1. FØREMÅLET MED AVTALEN

Avtalen regulerer KUNDEN sine krav og behov for tenester knytt til revisjon av kommunen. REVISOR skal utføre oppdrag i samsvar med denne avtalen med vedlegg.

2. OMFANG

KUNDEN har sett fram sine behov og krav i Vedlegg B – Kravspesifikasjon.

REVISOR skal utføre revisjon av kommunen i samsvar med krav etter lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommunar og fylkeskommunar med tilhørende forskrifter, samt etter vedlegga til denne avtalen.

Omfanget og gjennomføring av oppdraget er nærare omtalt i dei vedlegg som er inkludert i avtalen.

3. DOKUMENT OG RANGORDEN

Avtalen er sett saman av følgjande dokument:

- Spesielle kontraktvilkår (dette dokumentet)
- Vedlegg A: Generelle vilkår for tenestekjøp
- Vedlegg B: Kravspesifikasjon
- Vedlegg C: Organisasjonskart
- Vedlegg E: Prisskjema

Ved motstrid mellom dokumenta gjeld dei i den rekkefølge som er omtalt over.

Vedlegg E – Prisskjema går framfor dei andre vedlegga når det gjeld pris og kostnader.

4. AVTALEPERIODE

Avtalen trer i kraft 1. juli 2016 og gjeld til og med 30. juni 2020. KUNDEN har einsidig opsjon på å kunne forlenge avtalen med 2 år.

Revisjon for 2016 inneheld revisjon av årsrekneskapen for 2016, ferdig gjennomført våren 2017. Tilsvarende forhold gjeld og for årsrekneskap for 2019, ferdig gjennomført våren 2020. og ved eventuell bruk av opsjon.

Våren 2016 gjer noverande revisor ferdig revisjon av årsrekneskap for 2015.

Seinast 3 månader før utløpet av avtalen skal REVISOR vende seg til KUNDEN med spørsmål om det er ønskeleg å forlengje avtalen. Dersom KUNDEN ønskjer å forlengje avtalen, skal han gje melding om det seinast 2 månad før utløpet av avtalen. Oppdrag som er timebetalte, og som er starta før utløpet av avtaleperioden, skal slutførast.

5. KUNDEN SINE PLIKTER

KUNDEN skal lojalt medvirke til gjennomføring av oppdraget og oppfylle dei plikter som følger av denne avtalen med vedlegg.

KUNDEN plikter å halde kontorplass med naudsynte tenester og utstyr for dei av REVISOR sine tilsette når dei er på oppdrag hjå KUNDEN.

KUNDEN har ikkje kjøpsplikt etter avtalen, utover det som inngår i fastprisoppdrag etter Vedlegg B – Kravspesifikasjon.

Førespurnad frå REVISOR skal KUNDEN svare på utan ugrunna opphald.

KUNDEN skal utan ugrunna opphald varsle om forhold KUNDEN forstår eller bør forstå kan få verknad for gjennomføringa av oppdraget, under dette eventuelle forventa forseinkingar.

KUNDEN kan fritt engasjere tredjepart til å hjelpe seg med særskilte selskapskontroll- og forvaltningsrevisjonsoppdrag.

6. REVISOR SINE PLIKTER

Oppdrag skal gjennomførast i samsvar med avtalen og skal utførast profesjonelt, effektivt og i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og gjeldande bransjestandard.

REVISOR skal lojalt samarbeide med KUNDEN, og ivareta KUNDEN sine interesser.

REVISOR pliktar å utføre revisjonstenester og andre tilknytta tenester for KUNDEN i samsvar med krav fastsett i Vedlegg B – Kravspesifikasjon.

REVISOR har plikt til å yte dei tenester KUNDEN måtte bestille under denne avtalen.

Førespurnad frå KUNDEN skal REVISOR svare på utan ugrunna opphald.

REVISOR skal utan ugrunna opphald varsle om forhold REVISOR forstår eller bør forstå kan få verknad for gjennomføringa av oppdraget, under dette eventuelle forventa forseinkingar.

7. BRUK AV UNDERLEVERANDØRAR

REVISOR har det samla ansvaret for sine ytingar under avtalen, herunder all oppfølging av eventuelle underleverandørar.

KUNDEN tek atterhald om at han skal ha rett til å underkjenne val av underleverandør. Eventuelle økonomiske krav frå underleverandør eller kostnader i samband med dette, skal berast av REVISOR.

8. PRIS- OG BETALINGSVILKÅR

Pris og kostnader går fram av Vedlegg E – Prisskjema. Betalingsvilkår går fram av Vedlegg A – Generelle vilkår for tenestekjøp. Dette utgjør KUNDEN sine fulle og heile pris- og betalingsvilkår etter denne avtalen. Einkvar annan kostnad eller utgift grunna einkvar anna handling, forplikting eller avtaleklausul under, eller relatert til, denne avtalen er REVISOR sitt fulle ansvar.

9. SÆRSKILT ERSTATNINGSPLIKT

REVISOR svarar fullt ut for alle formar for tap som KUNDEN vert påført grunna oversitting av fristar for utføringa av tenestene, med mindre oversittinga er grunna i forhold hos KUNDEN.

Der REVISOR ser, eller burde ha sett, at KUNDEN sitt forhold trugar oppfylling av fristen, har han meldeplikt til KUNDEN utan ugrunna opphald.

10. FAKTURA

Faktura skal tydeleg merkast med *Revisjonstjenester, Ref. 1200-01* og adresserast til:

SAUDA KOMMUNE
Regnskapsavdelingen
Postboks 44
4201 Sauda
Ref. 1200-01

REVISOR kan ikkje krevje gebyr i tillegg til prisen, anna enn offentlege avgifter.

11. KONTRAKTADMINISTRASJON

1. All korrespondanse til KUNDEN vedrørende denne kontrakten skal adresserast til:

SAUDA KOMMUNE

P.b. 44

4201 SAUDA

v/Roy-Ove Kvernenes

Tlf. 52 78 62 12

E-post: royove.kvernenes@sauda.kommune.no

og til REVISOR:

KPMG AS

Karmsundgata 72

5529 HAUGESUND

v/ Roald Stakland

Tlf. 406 39 849

E-post: roald.stakland@kpmg.no

Ved endring av kontaktpersonar skal dette umiddelbart meddelast skriftleg til den andre parten.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
092/2015	Formannskapet	PS	04.11.2015
086/2015	Kommunestyret	PS	16.12.2015

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Solfrid Løvbrekke Handeland	K1 - 082	11/1300

Godtgjørelse kontrollutvalget

Forslag til vedtak:

Reglementet for godtgjørelse folkevalgte justeres med følgende endring:

Punkt 4 endres til: Kontrollutvalget har følgende godtgjørelse:

Leder kr 11.560,- per år og medlemmer kr 7.810,- per år.

Dette gjelder fra og med konstituering av nytt kontrollutvalg 7. oktober 2015.

Formannskapet - 092/2015

FOR - behandling:

Følgende representanter tok ordet i saken:

Knut Atle Seim, H.
Lillian Nordengen, SP

FOR - vedtak:

Vedtatt mot 1 stemme, Knut Atle Seim, H.

Reglementet for godtgjørelse folkevalgte justeres med følgende endring:

Punkt 4 endres til: Kontrollutvalget har følgende godtgjørelse:

Leder kr 11.560,- per år og medlemmer kr 7.810,- per år.

Dette gjelder fra og med konstituering av nytt kontrollutvalg 7. oktober 2015.

Kommunestyret - 086/2015

KOM - behandling:

Katrine Skorpe, H tok ordet i saken.

Representantskapsmøte Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

mandag 25. april 2016 kl. 18.00

Sted: Tysvær rådhus – møterom Cleng Peerson, 2. etg.
Servering: Enkel
Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 50 eller
Mobil 95 98 69 79 post@kontrollutvalgene.no

Det ønskes tilbakemelding fra hver enkelt representant om de har anledning til å møte eller om de må melde forfall. Vi imøteser svar **innen 15. april** slik at evt. vararepresentant kan varsles.

Da enkelte representanter har lang reise før og etter møtet, er det viktig at møtet er beslutningsdyktig, dvs. at minst to tredjedeler av representantene er til stede.

Til behandling foreligger:

- 1/16 Godkjenning av innkalling og sakliste
- 2/16 Konstituering av representantskap 2015-2019 – valg av leder og nestleder
- 3/16 Godkjenning av protokoll fra representantskapsmøtet 27.04.15
- 4/16 Godkjenning av årsregnskap 2015
- 5/16 Godkjenning av styrets beretning og årsmelding 2015
- 6/16 Budsjett 2017
- 7/16 Økonomiplan 2017 – 2020
- 8/16 Møtegodtgjørelse i HKS IKS
- 9/16 Valg av styre med styreleder og nestleder og varamedlemmer
- 10/16 Valg av revisor for 2016
- 11/16 HKSs representant til IKA Rogaland IKS
- 12/16 Overordnet strategiplan 2016-2020 for HKS IKS
- 13/16 Referat- og orienteringssaker

Aksdal 18.03.16

Toril Hallsjø (sign.)
Daglig leder

Kopi: Vararepresentanter
medlemskommunene v/postmottak
styret
revisorselskapet KPMG AS

Sakspapirer sendes ut til medlemmene av representantskapet og deltakerkommunene to uker før møtet, etter at innkalling med sakliste er sendt med minst 4 ukers varsel (selskapsavtalen § 10 og § 8 i lov om interkommunale selskaper).

IKAs eiere og representantskapets medlemmer

Vår ref.
15/413-26/033/7

Deres ref.

Dato:
23.03.2016

Innkalling til representantskapsmøte

Representantskapet ved Interkommunalt Arkiv i Rogaland innkalles med dette til årsmøte:

Onsdag 27. april kl. 10.00

Sted: Thon Hotel Maritim i Kongsgata 32 i Stavanger.

Saksliste	
01/16	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
02/16	Valg av leder og nestleder av representantskapet
03/16	Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen
04/16	Haugesund kommune ny deltaker i selskapet fra og med 2016
05/16	Godkjenning av regnskap for 2015
06/16	Godkjenning av styrets årsberetning for 2015
07/16	Godkjenning av årsmelding for 2015
08/16	Godkjenning av budsjett og tilskuddsberegning for 2017
09/16	Godkjenning av økonomiplan for perioden 2017-2020
10/16	Valg av styre for 2016/17
11/16	Valg av valgkomite for 2016/17
12/16	Innkomne saker

Faglig orientering:

- Kommunehistorikk og kommunale oppgaver: et foredrag om hvordan kommunene har endret seg over tid fra 1837 og frem til i dag.
- IKA 40 år: et foredrag om IKAs historie fra selskapet ble stiftet den 1. januar 1976 og frem til i dag.

Etter møtet vil det bli servert lunsj på hotellet.

Saker som ønskes behandlet må være tilsendt administrasjonen innen 13. april.

For at representantskapet skal være beslutningsdyktig, må minst to tredjedeler av representantene være til stede. **Vennligst gi beskjed snarest, og innen 13. april om hvem som vil representere kommunen/selskapet på møtet.** Gi også beskjed dersom representanten ikke ønsker å ha lunsj etter møtet.

Innkalling til møte i representantskapet

for Haugaland Vekst IKS

DATO/TID: Torsdag 29.04.16

STED: Hemmingstad Kultursenter

Sakliste:

Sak 1/16: Valg av møteleder.

Sak 2/16: Godkjennelse av innkalling og dagsorden

Sak 3/16: Valg av 2 nye repr. fra Rogaland fylkeskommune

**Sak 4/16: Behandling av årsregnskap og styrets beretning 2015.
Saksdokumenter ettersendes.**

Ole Bernt Thorbjørnsen
styreleder

K. Tormod Karlsen
Adm.dir.

Forslag til ny kommunelov

10.03.2016

Kommunelovutvalget leverte i dag sin utredning til statsråden.

Utvalgsleder Oddvar Flæte
(Bildet er tatt på NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2014)

Kommunelovutvalget har lagt fram en omfattende utredning om endringer i kommuneloven.

Forslaget til ny kommunelov (NOU 2016: 4 Ny kommunelov) har en noe annen struktur enn dagens kommunelov. NOU'en inneholder en rekke forslag til endringer av dagens lov. Nedenfor følger en kort gjennomgang av noen av forslagene som har betydning for revisjon og tilsyn. Fylkeskommune og fylkesting er nedenfor omfattet av begrepene kommune og kommunestyre.

Økonomibestemmelsene

På økonomiområdet, lovforslagets femte del, foreslår utvalget at kommunene skal utarbeide et samlet regnskap for den juridiske enheten. Det er altså ikke snakk om et konsernregnskap, men avgrenset til å gjelde regnskap for kommunekassen, foretakene og ev. andre regnskapsenheter, som f.eks. lånefond og interkommunalt samarbeid som ikke er eget rettssubjekt (kommunale oppgavefelleskap).

Det innføres et nytt begrep «kommunalt oppgavefelleskap» som antas å være interkommunalt samarbeid som er organisert etter dagens kommunelov § 27.

Intern kontroll

Utvalget foreslår en mer omfattende formulering om internkontroll. Formuleringen er ment å erstatte interkontrollreguleringer i særlovgivningen. Det foreslås også å lovfeste at internkontrollen skal dokumenteres, og at det skal avgis en årlig rapport til kommunestyret.

Foreslåtte endringer om kontrollutvalg

Kontrollutvalg og revisjon omtales i lovforslagets sjuende del. Blant de foreslåtte endringene inngår at kontrollutvalget skal ha minst fem medlemmer. Lovutvalget har ikke villet foreslå en lovfesting av hvem/hvilken gruppering som bør ha ledervervet i kontrollutvalget.

Det foreslås endrede valgbarhetsbestemmelse til kontrollutvalget. Personer som sitter i ledende stillinger, eller er medlem/varamedlem til styret eller bedriftsforsamling i selskap som kommunen har eierinteresser i, vil etter forslaget ikke bli valgbar. Personer med tilsvarende posisjon i regionråd eller et kommunalt oppgavefelleskap, vil etter forslaget heller ikke bli valgbar til kontrollutvalget.

Det foreslås også at kontrollutvalget skal gis rett til å bestille undersøkelser i selskap/andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommune. Undersøkelsesretten er begrenset til opplysninger som er nødvendig for å kunne kontrollere at virksomheten oppfyller kontraktsforpliktelsene.

Når det gjelder administrasjonssjefens (foreslått benevnt kommunedirektørens) uttalerett i kontrollutvalgets saker til kommunestyret er det presisert at dette gjelder kontrollsaker.

Kontrollutvalgssekretariatet

Deler av bestemmelser rettet mot kontrollutvalgets sekretariat, og som i dag ligger i forskrift om kontrollutvalg, foreslås tatt inn i lovteksten.

Under henvisning til evalueringsrapporten om effekter av lovendringen om revisjon og kontrollutvalg (desember 2014) foreslår utvalget å klargjøre grensegangen mellom hva som *kan* utføres av kontrollutvalgssekretariat og hva som *må* betraktes som revisjon. Som et ledd i dette foreslås at eierskapskontroll blir definert som revisjon. Dette medfører at oppgaven ikke lenger skal kunne utføres av kontrollutvalgssekretariatet.

Utvalget foreslår ikke å stille kompetansekrav til kontrollutvalgets sekretariat. Imidlertid understrekes betydningen av at kontrollutvalgene har et kompetent sekretariat. Sekretariatet skal påse at sakene som legges fram for utvalget er forsvarlig

utredet. Det pekes i den forbindelse på at kontrollutvalget er, og skal være, et lekmannsorgan, og at utvalget skal føre tilsyn med profesjonelle aktører, og derfor trenger et kompetent sekretariat. I forslaget gis det imidlertid uttrykk for at å gi en lovbestemmelse om kompetansekrav vil være «en for sterk inngripen i det kommunale selvstyre».

Revisjon

Det foreslås også en rekke endringer knyttet til revisjon. En del av det som i dag er regulert i forskrift om revisjon foreslås tatt inn i lovteksten. I merknadene til forslaget om forvaltningsrevisjon er formuleringen om årlig forvaltningsrevisjon tatt ut, uten at det dermed er et ønske om mindre forvaltningsrevisjon.

Begrepet god kommunal revisjonsskikk videreføres. Denne skikken skal bygge på utviklingen i revisjon av offentlig sektor både nasjonalt og internasjonalt. Det pekes også på at vesentlighetsvurderinger i stat og privat næringsliv er ulik den vurderingen som må foretas for kommunal sektor.

I utredningen legges det grunn at «kontrollen med økonomiforvaltningen i kommunesektoren har blitt redusert etter 2004. Etter utvalgets vurdering er dette en svekkelse av en sentral side ved egenkontrollen som ikke er ønskelig.» Innholdet i lovbestemt regnskapsrevisjon er derfor foreslått utvidet ved at «forenklet etterlevelsesrevisjon med økonomiforvaltningen» innføres som en obligatorisk del, og at revisor skal avgi en egen uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av kontrollen. Rapporten skal iht. forarbeidene avgis med moderat sikkerhet.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om vesentlige budsjettavvik. Det foreslås at denne uttalelsen ikke bare skal omhandle vesentlige avvik fra budsjettets talldel, men at den i tillegg skal omfatte vesentlige forhold som ikke har budsjettgjennomslag og om vesentlige mangler i gjennomføringen av vedtak.

Uttalelsen om vesentlige mangler ved gjennomføringen forutsettes gitt med moderat sikkerhet (negativ bekreftelse).

Det foreslås ikke å innføre en sertifiserings- og tilsynsordning for revisorer. Derimot foreslås det å opprette et nasjonalt organ for kvalitetskontroll. Forslaget er ikke tatt inn i lovteksten, men departementet bes om å administrere ordningen. Det antydes en ordning der departementet nedsetter en nemnd som skal forestå kontrollen.

Det er ikke foreslått noen endringer i kompetansekrav verken for oppdragsansvarlig regnskapsrevisor eller forvaltningsrevisor.

Avslutning

Kommunalminister Jan Tore Sanner opplyste under framleggelsen at det blir seks måneders høringsfrist, og at han tar sikte på at ny lov skal være på plass før neste kommune- og fylkestingsvalg.

► Her kan du lese hele NOU 2016: 4 Ny kommunelov »

► Her kan du lese KMDs pressemelding "En ny kommunelov for et sterkere lokaldemokrati" samt se videoopptak fra framleggelsen »

0 kommentarer

Sorter etter Eldste

Legg til en kommentar ...

2016

Regjeringen.no

Høring - NOU 2016:4 Ny kommunelov

Høring | Dato: 04.04.2016 | Kommunal- og moderniseringsdepartementet
(<http://www.regjeringen.no/no/dep/kmd/id504/>)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette på høring NOU 2016: 4 Ny kommunelov.

Status: På høring

Høringsfrist: 06.10.2016

Høringsbrev

Vår ref.: 16/1559

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette på høring NOU 2016: 4 Ny kommunelov.

Kommunelovutvalget har foretatt en helhetlig gjennomgang av gjeldende kommunelov. Utvalget foreslår blant annet å lovfeste det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og enkelte prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til dette selvstyret. Utvalget foreslår også flere tiltak for å styrke egenkontrollen i kommunene og fylkeskommunene. Utvalget har lagt vekt på å gjøre loven enkel og tilgjengelig. Vi viser ellers til utredningens side 23–33 for et sammendrag av utvalgets vurderinger.

Utvalgets utredning ligger under "høringsnotat" lenger ned på denne siden. Offentlige høringsinstanser som ønsker det, kan henvende seg til Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon pr. e-post til publikasjonsbestilling@dss.dep.no (mailto:publikasjonsbestilling@dss.dep.no) for å få oversendt et fysisk eksemplar av utredningen.

Departementet ber om at høringsinstansene vurderer om saken bør sendes til underliggende etater eller virksomheter, tilknyttede virksomheter, medlemsorganisasjoner eller lignende.

Høringsuttalelser skal avgis i den digitale høringsløsningen lenger ned på denne siden. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelsene blir publisert på departementets nettsider.

Vi ber om at høringsinstansene tydelig tilkjennegir hvilke kapitler i utredningen man uttaler seg om.

Høringsfristen er 6. oktober 2016.

Med hilsen
Sølve Monica Steffensen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Siri Halvorsen
avdelingsdirektør

Høringsnotat

Høringsinstanser

Departementene

Statsministerens kontor

Arbeids- og velferdsdirektoratet

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	25.04.16	07/16
Formannskapet	04.05.16	
Kommunestyret	25.05.16	

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	212	

SAUDA KOMMUNE - UTTALE TIL ÅRSREKNESKAPET FOR 2015

Saksvedlegg:

1. Forslag til uttalelse til årsregnskapet 2015 fra kontrollutvalget
2. Revisjonsberetning for 2015, datert 15.04.16 – fra KPMG AS v/Roald Stakland
3. Hovedoversiktene i regnskapet for 2015
4. Balansen, regnskapsskjema 1A og 1B

Bakgrunn:

I Forskrift om kontrollutvalg § 7 heter det at kontrollutvalget skal gi en uttalelse om årsregnskapet før det blir vedtatt av kommunestyret. Uttalelsen blir gitt til kommunestyret, men formannskapet skal ha mottatt en kopi av uttalelsen tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet gir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret. Regnskapet må derfor først legges frem for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgsforskriften § 8 sier at kontrollutvalget skal se til at revisor sine merknader i forhold til regnskapet (revisjonsrapport) blir fulgt opp.

Grunnlaget for kontrollutvalgets uttalelse

Grunnlaget for kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet er Sauda kommunes årsregnskap for 2015 m/noter, revisjonsberetning, revisors årsoppgjørsvbrev/rapport og rådmannens årsmelding.

Regnskapet

Årsregnskap viser et **brutto driftsresultat** (forholdet mellom driftsutgifter inkl. avskrivninger og driftsinntekter inkl. skatteinntekter og rammeoverføringer) på 7,4 mill. mot revidert budsjett som var anslått til et negativt resultat på rundt 1,3 mill.

Netto driftsresultat er det samme som brutto driftsresultat justert for finansinntekter og finanskostnader. Netto driftsresultat i 2015 ble 6,9 mill. mot justert budsjett som var 0,5 mill. i minus. Det utgjør 1,4 %, som er litt under det anbefalte nivået på 1,75 %, i fjor var resultatet på 3 %.

Sum utgifter i investeringsregnskapet var i 2015 på 68,6 mill. Justert for finansieringstransaksjoner og inntekter var finansieringsbehovet på 60,5 mill. Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse.

Totalt sett er regnskapet gjort opp med et regnskapsmessig overskudd på kr 2,7 millioner.

Noter

For at regnskapet skal gi leserne så god informasjon som mulig, er det viktig at tallene i regnskapet blir supplert med noter som gir tydelig henvisning til hvilke element i årsregnskapet de knytter seg til.

Årsmelding

Etter loven skal det legges fram en årsmelding som skal gi opplysninger om forhold som ikke går fram av regnskapet og som er viktige i vurderingen av kommunens økonomiske situasjon og resultatet av virksomheten, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen.

Årsmeldingen skal ifølge årsregnskap- og årsberetningsforskrifta være klar innen 31. mars.

Det er krav om at rådmannen skriver noe om hva som er gjort eller om de planer som er laget innenfor arbeidet med **internkontroll** og arbeidet med å heve **etikken** i kommunen. Det skal også skrives noe om faktiske tilstand når det gjelder **likestilling** i kommunen.

Årsrapporten gir utfyllende opplysninger til det talmateriale som går fram av regnskapet.

I årsrapporten har rådmannen kommet med mellom annet følgende kommentar om økonomien:

I 2015 har vi intensivert rapporteringsarbeidet i forhold til budsjettkontroll. Vi har ikke nådd alle økonomiske mål for 2015, men regnskapet er oppgjort med overskudd. Budsjettkontrollen i tjenesteområdene har vært god. Det videre økonomiske resultatet vil bli kommentert i regnskapet.

Generelt om innholdet i en revisorberetning

Forbehold brukes når revisor ønsker å gjøre kommunestyret oppmerksom på forhold som påvirker revisor sin konklusjon av regnskapet. Presiseringer brukes når revisor ønsker å gjøre kommunestyret oppmerksom på forhold som ikke påvirker revisor sin konklusjon om regnskapet totalt sett.

Revisors revisjonsberetning og årsoppgjørsbrev

Revisor har avlagt såkalt ren melding, dvs. uten forbehold eller presiseringer. Revisor konkluderer med at:

Vi meiner at årsrekneskapen er avgjeven i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til Sauda kommune per. 31. desember 2015 og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen er i samsvar med lov, forskrifter og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.

Et eventuelt årsoppgjørsbrev fra revisor vil bli delt ut i møtet eller foreligge på et senere tidspunkt.

Dersom utvalget mener det er vesentlige forhold som er av en slik betydning at det gir grunnlag for merknader eller kommentarer, kan dette tas inn i uttalelsen eller at utvalget vedtar en frist (for eksempel innen 01.09.15) for tilbakemelding om at påpekte forhold er rettet opp av administrasjonen.

Kontrollutvalgets uttalelse

På bakgrunn av tilsendte dokumenter har sekretariatet utarbeidet et forslag til uttalelse til regnskapet for 2015 (vedlegg 1). Det vil bli gitt utfyllende opplysninger fra rådmann og revisor til dokumentene i møtet.

Kontrollutvalget må vurdere om det er forhold i regnskapet de vil kommentere i sin uttalelse til kommunestyret, basert på dokumentene og orienteringen gitt i møtet.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse til Sauda kommunes årsregnskap for 2015 slik den foreligger/ med disse endringene/ med disse tilleggene....

Aksdal, 18.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Til kommunestyret i Sauda

Kontrollutvalgets uttalelse til Sauda kommunes årsregnskap for 2015

Innledning

Kontrollutvalget har i møte 25.04.16, sak 06/15 behandlet Sauda kommunes årsregnskap for 2015. Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter, noteopplysninger og pliktige budsjettopplysninger.

Grunnlaget for uttalelsen

Grunnlaget for kontrollutvalgets behandling av kommunens årsregnskap er det avlagte årsregnskapet med noter, revisjonsberetning datert 15.04.16 og rådmannens årsberetning.

I tillegg har revisor, rådmann og regnskapsansvarlig supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger under behandlingen av årsregnskapet i kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets uttalelse:

Sauda kommunes årsregnskap for 2015 er gjort opp med et regnskapsmessig overskudd på kr 2,7 millioner.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet viser et positivt netto driftsresultat med 6,9 million kroner.

Under tilvising til utvalgets egen gjennomgang av regnskapsdokumentene og revisjonsberetningen, mener kontrollutvalget at årsregnskapet totalt sett gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av kommunens virksomhet i 2015 og for kommunen si økonomiske stilling pr. 31.12.15.

Kontrollutvalget i Sauda har ikke andre merknader til Sauda kommunes årsregnskap ut over det som går fram ovenfor, av revisor sin revisjonsberetning og økonomisjefens uttalelse i årsberetningen.

Sauda, 25.04.16

Alan G. Thompson
Leder av kontrollutvalget

Kopi: Formannskapet

KPMG AS
Karmsundgata 72
N-5529 Haugesund

Telephone +47 04063
Fax +47 52 70 37 70
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 19.04.16
Journalført: 16/145/cyh
Arkivkode: 212

VEDLEGG SAK 8/16-2

Til kommunestyret i Sauda kommune

MELDING FRÅ REVISOR

Fråsegn om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Sauda kommune som viser kr 303 409 246 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 2 698 451.

Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2015, driftsrekneskap, investeringsrekneskap og økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta per denne datoen, og ei beskriving av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar.

Rådmannen sitt ansvar for årsrekneskapen

Rådmannen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir ein dekkande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk i Noreg, og for slik intern kontroll som rådmannen finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller feil.

Revisors oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gi uttrykk for ei meining om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna International Standards on Auditing. Revisjonsstandardane krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysningane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane avheng av revisors skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast misleg framferd eller feil. Ved ei slik risikovurdering tar revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunen si utarbeiding av ein årsrekneskap som gir ein dekkande framstilling. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er formålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar også ei vurdering av om dei rekneskapsprinsippa som er nytta, er formålstenlege, og om rekneskapsestimata som er utarbeidde av leiinga, er rimelege, samt ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Offices in:

Oslø
Alta
Arendal
Bergen
Bodø
Elverum
Finnsrås

Grimstad
Hamar
Haugesund
Kvernvik
Kristiansand
Larvik
Mo i Rana

Molde
Narvik
Sandnessjøen
Stavanger
Stord
Straume
Trondheim

Trondheim
Tynset
Tønsberg
Ålesund

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Konklusjon

Vi meiner at årsrekneskapen er avgjeven i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til Sauda kommune per 31. desember 2015 og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.

Utsegn om andre tilhøve

Konklusjon om budsjett

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for rekneskapen er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpa i årsrekneskapen stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

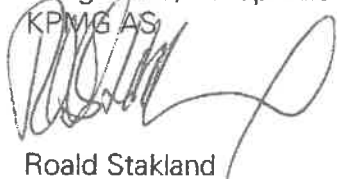
Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt plikta si til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Haugesund, 15. april 2016

KPMG AS

Roald Stakland
Statsautorisert revisor

Kopi:
Kontrollutvalet
Formannskapet
Rådmannen

Årsregnskap 2015 for Sauda kommune

Hovedoversikter
Investeringsregnskap
Driftsregnskap per ansvar
Balanseregnskap
Noter

Innledning

Økonomisjefen presenterer med dette årsregnskapet for Sauda kommune. Regnskapet for Sauda havnekaske er inkludert i kommunens totale regnskap.

I tillegg til alle obligatoriske hovedoversikter og bilag, noter og utfyllende kommentarer, vedlegges selve regnskapet til Sauda kommune. Dette regnskapet består av et investeringsregnskap, et driftsregnskap og et balanseregnskap.

Regnskapet til Sauda kommune presenteres i overensstemmelse med den interne kontoplan som er bestemt, og som er brukt ved behandlingen av budsjettet for 2015. Den interne kontoplanen er bygget opp av et ansvar, art – og funksjonsbegrep. Dimensjonene funksjon og art utgjør den obligatoriske eksterne kontoplanen etter Kostra, og som er den kontostrengen som rapporteres til Statistisk Sentralbyrå.

Regnskapet presenteres i en fullstendig tallversjon.

Kort om regnskapsresultatet for 2015:

Regnskapet for Sauda kommune viser et overskudd i underkant av 2,7 millioner kroner for 2015. Etter de interne finansieringstransaksjonene, går regnskapet i balanse.

Investeringsregnskapet er fullfinansiert, og går i balanse.

Endringen kommunens arbeidskapital for 2015 er positiv med 19,1 millioner kroner. For 2014 var endringen positiv med kr. 4,9 millioner. Mens endringen av for 2013 var negativ med 36 millioner kroner. Ubrukte lånemidler utgjør 77,7 millioner kroner. Arbeidskapitalen fremstår i regnskapet med 145,5 millioner. Korrigerer en for overnevnte forhold er den reelle arbeidskapitalen på 68,5 millioner kroner. Legger en dette til grunn vil arbeidskapitalen også i år være **negativ med ca 2,4 millioner**, en forbedring fra 2014 på kr. 6,6 millioner. Situasjonen er fortsatt alvorlig og anstrengt for Sauda kommune.

Regnskapsprinsipper:

Generelt:

Lov om endring i lov om kommuner og fylkeskommuner av 7. juli 2000 trådte i kraft 1. januar 2001. Endringene gjelder i hovedsak lovens regler om økonomisk planlegging og forvaltning.

Kommunal- og regionaldepartementet er gitt myndighet til å fastsette forskrifter i medhold av kommuneloven:

- Forskrift om årsbudsjett.
- Forskrift om årsregnskap og årsberetning
- Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner.
- Forskrift om garantistillelse
- Forskrift om finansforvaltning

Forskrift om finansforvaltning inneholder en bestemmelse om at kommunene i løpet av 2001 skal utarbeide et eget finansreglement. Sauda kommune har utarbeidet et slikt reglement som ble vedtatt i kommunestyret 13. desember 2001.

Regnskapet skal presenteres i fire obligatoriske hovedoversikter.

Hovedoversikt drift viser hovedtall etter artsbegrepet - altså etter type inntekt og utgift. Differanse mellom driftsinntekter og driftsutgifter inklusiv avskrivninger, framkommer som et **brutto** driftsresultat. Etter eksterne finansinntekter og finansutgifter samt motpost avskrivninger fremkommer det et **netto** driftsresultat. Etter at interne finanstransaksjoner er ført, fremkommer det et regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk.

Driftsregnskapet skal omfatte:

- Alle løpende inntekter og innbetalinger i året.
- Løpende inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere regnskapsår som er anvendt i regnskapsåret.
- Anvendelse av midler som nevnt i nr. 1 og 2 i driftsregnskapet, herunder avsetning av slike midler for anvendelse i senere regnskapsår og til finansiering av investeringer i årets investeringsregnskap.

Hovedoversikt investering viser tradisjonelle investeringer pluss diverse finanstransaksjoner. I utgangspunktet skal disse være finansiert full ut. Er det en ubalanse mellom finansierungsbehov og finansiering, fremkommer differansen som udekket/udisponert.

Investeringsregnskapet skal omfatte:

- Bruk av lånemidler
- Inntekter og innbetalinger knyttet til investeringsprosjekter
- Øvrige inntekter og innbetalinger som ikke er løpende
- Inntekter og innbetalinger som nevnt under 1-3 avsatt i tidligere regnskapsår som er anvendt i regnskapsåret
- Inntekter i driftsregnskapet anvendt for investeringer i årets investeringsregnskap
- Utlån, forskotteringer og tiltak av investeringsmessig karakter
- Øvrige finansieringstransaksjoner knyttet til utlån og forskotteringer.

Kostrat:

Det regnskap som avlegges, er satt opp etter Kostra forskriftene. Forskriften om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner gjelder kommuners og fylkeskommuners avgivelse av løpende informasjon om ressursbruk og tjenesteproduksjon til bruk i nasjonale informasjonssystemer, herunder til offisiell statistikk. Det er dette som blir benevnt KOSTRA (Kommune Stat Rapportering).

Nasjonale informasjonssystemer bygger på regnskaps- og tjenesterapporter fra kommuner og fylkeskommuner til statlige myndigheter og skal tjene til bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring, både nasjonalt og lokalt.

Finansielt regnskapssystem.

Regnskapet er som før et finansielt regnskapssystem. Det vil si at alle utgifter ved anskaffelse av innsatsfaktorer skal vises, og all tilgang på og bruk av midler skal vises.

Etter forskriftene står kommunene fritt til å bygge opp sitt eget internregnskap.

Regnskapet for 2015 blir avlagt etter kommunens internkontoplanen, og i overensstemmelse med hvordan kommunen var budsjettmessig organisert i 2015.

Anordningsprinsippet:

Anordningsprinsippet vil si at alle kjente utgifter og inntekter skal tas med i regnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke.

Brutto prinsippet:

Alle utgifter og inntekter skal budsjetteres og regnskapsføres brutto. Dette gjelder også for de interne finansieringstransaksjonene. Det skal således ikke gjøre fradrag for tilhørende inntekter og utgiftsposter. Heller ikke inntektspostene skal framstå med fradrag for eventuelle utgiftsposter.

God kommunal regnskapsskikk:

Årsregnskapet skal føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk, både når det gjelder selve regnskapsføringen og når det gjelder den økonomiske informasjonen årsregnskapet gir.

Det er nedsatt en forening for god kommunal regnskapsskikk, som etter hvert vil utarbeide diverse kommunale regnskapsstandarder.

Vurderingsregler:

Vurderingsreglene er hjemlet i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 8.

Følgende er lagt til grunn:

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie og bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler.

Omløpsmidler skal vurderes til lavest av anskaffelsesverdi og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidler inndeles i tre kategorier; realobjekter, finansielle anleggsmidler, og immatrielle anleggsmidler.

Realobjekter er fast eiendom, bygninger, anlegg, inventar, utstyr, transportmidler og maskiner.

Realobjekter som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Følgende avskrivningsperioder legges til grunn:

- 5 år: Edb-utstyr, kontormaskiner og lignende.
- 10 år: Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler.
- 20 år: Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
- 40 år: Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier, ledningsanlegg og lignende.
- 50 år: Forretningsbygg, lagerbygg, adm.bygg, sykehjem/institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

Avskrivningene skal starte senest året etter at anleggsmiddelet er anskaffet eller tatt i bruk i virksomheten.

Kjøp av varige driftsmidler med økonomisk levetid ut over tre år, og en anskaffelsesverdi større enn kr. 100.000,- blir ført i investeringsregnskapet, og aktivert i balansen.

Med finansielle anleggsmidler menes obligasjoner, aksjer/andeler, fond og utlån som ikke inngår i en markedsbaserte portefølje som har en løpetid på mer enn ett år.

Sauda kommune har sine pengemarkedsfond og obligasjonsfond plassert hos SPV finansforvaltning. Dette har vi hatt siden slutten av juli 2014.

Kommunens plasseringer i pengemarkedsfond og obligasjonsfond i SPV finansforvaltning er å betrakte som markedsbaserte verdipapiret, og er ført opp med virkelig verdi/kurs.

Kommunens aksjer i balanse under kapittel 221 er å betraktet som finansielle aktiva, og er oppført med pålydende.

Sauda, 10. februar 2016

Roy Ove Kvernenes
Økonomisjef
Sign.

Økonomisk oversikt 2015

Drift

Investering

1 Sauda kommune - 2016

24.02.2016

Økonomisk oversikt - drift

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbeløp	12.948.722,00	12.389.760,00	12.269.760,00	12.049.054,20
Andre salgs- og leieinntekter	71.654.060,38	72.167.585,00	72.172.880,00	72.310.130,59
Overføringer med krav til motytelse	52.047.466,58	46.133.030,00	45.548.030,00	51.548.445,58
Rammetilskudd	128.857.345,00	132.955.000,00	132.197.000,00	141.200.795,00
Andre statlige overføringer	22.021.275,00	17.550.600,00	17.550.600,00	18.431.662,00
Andre overføringer	4.812.600,00	0,00	0,00	869.786,25
Skatt på inntekt og formue	134.334.030,84	138.203.000,00	128.750.000,00	127.106.279,00
Eiendomsskatt	42.724.727,24	38.350.000,00	38.350.000,00	35.696.127,91
Andre direkte og indirekte skatter	7.836.316,84	6.850.000,00	6.850.000,00	19.879.776,58
Sum driftsinntekter	477.236.543,88	464.598.975,00	453.688.270,00	479.092.057,11
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	253.842.836,61	252.164.013,00	244.037.760,00	247.034.048,24
Sosiale utgifter	64.518.317,61	70.793.257,00	62.515.646,00	63.763.122,90
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	67.628.295,25	62.354.492,00	61.058.239,00	68.838.679,76
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	32.299.828,91	29.782.728,00	28.257.728,00	28.196.669,49
Overføringer	28.561.339,98	25.616.257,00	23.374.679,00	34.057.809,28
Avskrivninger	23.425.731,99	25.458.533,00	25.458.533,00	22.843.476,00
Fordelte utgifter	-421.000,00	-266.000,00	-266.000,00	-543.046,00
Sum driftsutgifter	469.855.350,35	465.903.280,00	444.436.585,00	464.190.759,67
Brutto driftsresultat	7.381.193,53	-1.304.305,00	9.251.685,00	14.901.297,44
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	2.630.770,07	1.593.000,00	1.593.000,00	1.939.174,58
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	2.140.575,88	2.600.000,00	2.600.000,00	3.430.841,63
Mottatte avdrag på utlån	167.941,98	120.000,00	120.000,00	112.923,29
Sum eksterne finansinntekter	4.939.287,93	4.313.000,00	4.313.000,00	5.482.939,50
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	11.994.095,66	10.300.000,00	10.300.000,00	13.305.142,24
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	16.770.960,65	17.640.000,00	17.640.000,00	15.568.789,35
Utlån	100.000,00	0,00	0,00	92.856,00
Sum eksterne finansutgifter	28.865.056,31	27.940.000,00	27.940.000,00	28.966.787,59
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-23.925.768,38	-23.627.000,00	-23.627.000,00	-23.483.848,09
Motpost avskrivninger	23.425.731,99	24.486.483,00	24.486.483,00	22.843.476,00
Netto driftsresultat	6.881.157,14	-444.822,00	10.111.168,00	14.260.925,35
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	6.620.289,13	6.620.289,00	200.000,00	4.820.317,80
Bruk av bundne fond	10.520.393,60	7.579.250,00	7.529.250,00	9.895.381,37
Sum bruk av avsetninger	17.140.682,73	14.199.539,00	7.729.250,00	14.715.699,17
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	5.681.458,13	5.681.458,00	0,00	1.220.317,45
Avsatt til disposisjonsfond	665.865,00	665.865,00	10.433.024,00	8.715.685,84
Avsatt til bundne fond	14.976.066,19	7.407.394,00	7.407.394,00	24.722.079,36
Sum avsetninger	21.323.389,32	13.754.717,00	17.840.418,00	34.658.082,65
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	2.698.450,55	0,00	0,00	-5.681.458,13

1 Sauda kommune - 2016

10.02.2016

Økonomisk oversikt - investering

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1.769.000,00	0,00	0,00	0,00
Andre salgsinntekter	2.892.156,07	0,00	0,00	2.370.210,52
Overføringer med krav til motytelse	729.000,00	12.018.750,00	12.018.750,00	3.916.681,00
Kompensasjon for merverdiavgift	12.050.199,63	11.042.500,00	17.332.500,00	6.113.787,31
Statlige overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre overføringer	100.000,00	0,00	0,00	18.050,00
Renteinntekter og utbytte	1.500,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	17.541.855,70	23.061.250,00	29.351.250,00	12.418.728,83
Utgifter				
Lønnsutgifter	403.347,94	0,00	0,00	353.037,53
Sosiale utgifter	88.193,76	0,00	0,00	44.995,79
Kjøp av varer og tj som inngår i tj produksjon	52.946.514,53	69.078.251,00	127.950.141,00	30.549.452,03
Kjøp av tjenester som erstatter tj produksjon	3.104.715,63	0,00	0,00	136.965,08
Overføringer	12.050.199,63	0,00	0,00	22.756.718,95
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	5.636,00
Fordekte utgifter	0,00	0,00	0,00	-16.601.289,44
Sum utgifter	68.592.971,49	69.078.251,00	127.950.141,00	37.245.515,94
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	231.595,55	450.000,00	0,00	566.100,25
Utlån	1.200.000,00	1.000.000,00	0,00	899.806,07
Kjøp av aksjer og andeler	4.921.966,00	3.750.000,00	0,00	1.165.046,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	629.328,14
Avsatt til bundne investeringsfond	3.082.914,98	2.789.135,98	0,00	48.981,00
Sum finansieringstransaksjoner	9.436.476,53	7.989.135,98	0,00	3.309.261,46
Finansieringsbehov	60.487.592,32	54.006.136,98	98.598.891,00	28.136.048,57
Dekket slik:				
Bruk av lån	47.783.558,79	47.492.001,00	98.598.891,00	16.334.806,07
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	525.374,55	450.000,00	0,00	1.195.428,39
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	1.775.000,00	1.775.000,00	0,00	10.571.934,32
Bruk av bundne driftsfond	7.614.523,00	1.500.000,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	2.789.135,98	2.789.135,98	0,00	0,00
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	33.879,79
Sum finansiering	60.487.592,32	54.006.136,98	98.598.891,00	28.136.048,57
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

Regnskapsskjema 2015

1A og 1B

2A og 2B

**Regnskapsmessig
Mindreforbruk**

Regnskapsskjema 1A 2015

	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinnelig Budsjett 2015	Regnskap 2014
Driftsregnskapet				
Skatt på formue og inntekt	-134 334 030,84	-138 203 000,00	-128 750 000,00	-127 106 279,00
Ordinært Rammetilskudd	-128 857 345,00	-132 955 000,00	-132 197 000,00	-141 200 795,00
Skatt på eiendom	-42 724 727,24	-38 350 000,00	-38 350 000,00	-35 696 127,91
Andre direkte/indirekte skatte	-7 836 316,84	-6 850 000,00	-6 850 000,00	-19 879 776,58
Andre generelle statstilskudd	-17 765 300,98	-17 640 000,00	-17 640 000,00	-17 323 862,00
Sum frie disponible inntekter	-331 517 720,90	-333 998 000,00	-323 787 000,00	-341 206 840,49
Renteinntekter og utbytte(sos.	-2 798 712,05	-1 713 000,00	-1 713 000,00	-2 052 097,87
Renteutgifter, provisjoner og	11 994 095,66	10 300 000,00	10 300 000,00	13 305 142,24
Gevinst finansielle instrumente	-2 140 575,88	-2 600 000,00	-2 600 000,00	-3 430 841,63
Avdrag på lån (inkl.sos.utlån	16 870 960,65	17 640 000,00	17 640 000,00	15 661 645,35
Netto finansinntekter/-utgifte	23 925 768,38	23 627 000,00	23 627 000,00	23 483 848,09
Til dekning av tidl.års regnsk	5 681 458,13	5 681 458,00	0,00	1 220 317,45
Til ubundne avsetninger 54	665 865,00	665 865,00	10 433 024,00	8 715 685,84
Til bundne avsetninger 55	14 976 066,19	7 407 394,00	7 407 394,00	24 722 079,36
Bruk av ubundne avsetninger	-6 620 289,13	-6 620 289,00	-200 000,00	-4 820 317,80
Bruk av bundne avsetninger 95	-10 520 393,60	-7 579 250,00	-7 529 250,00	-9 895 381,37
Netto avsetninger/forbruk	4 182 706,59	-444 822,00	10 111 168,00	19 942 383,48
Til fordeling drift	-303 409 245,93	-310 815 822,00	-290 048 832,00	-297 780 608,92
Sum fordelt til drift(fra skjema 1B)	300 710 795,38	310 815 822,00	290 048 832,00	303 462 067,05
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	2 698 450,55	0,00	0,00	-5 681 458,13

Regnskapsskjema 1B 2015

	Regnskap 2015	Regulert Regnskap 2015	Opprinnelig Budsjett 2015	Regnskap 2014
Driftsregnskapet				
Fellestjenester				
Netto driftsramme	40711391,12	40915818	31680118	18073771,81
Skole, Opplæring, Kultur				
Netto driftsramme	95977680,42	94990322	89527596	97687699,16
Helse				
Netto driftsramme	153257449,7	159559238	157210969	171911793,2
Teknisk inkl. Havnekassen				
Netto driftsramme	43195065,61	46349421	42629126	47599355,68
Motpost avskrivninger/kalk.ren				
Netto driftsramme	-32430791,46	-30998977	-30998977	-31810552,81
TIL FORDELING DRIFT	300710795,4	310815822	290048832	303462067,1

1 Sauda kommune - 2015

Vedlegg til Regnskapsskiema 1A og 1B, spesifisert med alle inntekter og utgifter på enhetene

	Regnskap 2015	Regulert Budsjett 2015	Opprinnelig Budsjett 2015	Regnskap 2014
Fellestjenester inntekter	-5776219	-3385000	-3385000	-4434840
Fellestjenester utgifter	37633720	36226918	37081218	36654630
Sum Fellestjenester	31857500	32841918	33696218	32219790
Pensjonsnote/avsetn. Sauda kirke	-1267686	-6521037	-6271037	0
Pensjonsnote/avsetn. Sauda kirke	17790738	21496937	11456937	-6464865
Sum Pensjonsnote/avsetn. Sauda	16523052	14975900	5185900	-6464865
Næring inntekter	-44276180	-37672000	-37622000	-55978929
Næring utgifter	31293281	23748000	23698000	41223244
Sum Næring	-12982899	-13924000	-13924000	-14755684
Nettoramme Fellestjenester inntekter	-51320085	-47578037	-47278037	-60413768
Nettoramme Fellestjenester utgifter	86717739	81471855	72236155	71413010
Sum Nettoramme Fellestjenester	35397654	33893818	24958118	10999241
Opplæring inntekter	-9458072	-6705450	-6020450	-9173275
Opplæring utgifter	65562675	63530825	59436656	66969869
Sum Opplæring	56104603	56825375	53416206	57796594
Barnehage inntekter	-6141591	-5218350	-5148350	-6229844
Barnehage utgifter	37458956	34657364	33033834	36228521
Sum Barnehage	31317365	29439014	27885484	29998677
Kultur inntekter	-3388728	-1814500	-1814500	-2383454
Kultur utgifter	11340460	10340433	9840406	11298457
Sum kultur	7951732	8525933	8025906	8915002
Nettoramme Oppvekst/kultur inntekter	-18988391	-13738300	-12983300	-17786573
Nettoramme Oppvekst/kultur utgifter	114362090	108528622	102310896	114496847
Sum Nettoramme Oppvekst	95373699	94790322	89327596	96710273
Lege-/Fysioterapitj. inntekter	-6162956	-4971985	-4921985	-6968987
Lege-/Fysioterapitj. utgifter	18361132	17736945	16900115	20575645
Sum Lege-/Fysioterapitj.	12198175	12764960	11978130	13606658
Pleie og Omsorg inntekter	-17417494	-15613833	-15125002	-14390331
Pleie og Omsorg utgifter	134692308	137749513	137100372	146345093
Sum Pleie og Omsorg	117274814	122135680	121975370	131954762
Helsesenteret inntekter	-4948304	-3402833	-2889500	-3636494
Helsesenteret utgifter	25333540	23117205	20942988	24488579
Sum Helesesenteret	20385236	19714372	18053488	20852084
NAV og Flyktningetjenesten inntekter	-14245254	-10597267	-10930600	-12522450
NAV og Flyktningetjenesten utgifter	16875435	14932662	16014581	18274017
Sum NAV og Flyktningetjenesten	2630181	4335395	5083981	5751567
Nettoramme Pleie og omsorg inntekter	-42774009	-34585918	-33867087	-37518263
Nettoramme Pleie og omsorg utgifter	195262415	193536325	190958056	209683333
Sum Nettoramme Pleie og omsorg	152488406	158950407	157090969	172165071

	Regnskap 2015	Regulert Budsjett 2015	Opprinnelig Budsjett 2015	Regnskap 2014
Adm/Plan/Byggesak/Kart.oppm. inntekter	-2544665	-2413000	-3113000	-2111556
Adm/Plan/Byggesak/Kart.oppm. utgifter	5232488	5343527	4384627	6342608
Sum Adm/Plan/Byggesak/Kart.opp	2687823	2930527	1271627	4231051
Brann inntekter	-701517	-540000	-540000	-696251
Brann utgifter	5786336	5836295	5867595	5761027
Sum Brann	5084820	5296295	5327595	5064776
VAR Inntekter	-20741750	-21944356	-21944356	-21297803
VAR utgifter	20741750	21973956	21944356	21304466
Sum VAR	0	29600	0	6664
Teknisk Rest inntekter	-18403060	-18235266	-17820561	-19703450
Teknisk Rest utgifter	56274329	56370409	53892609	60199453
Sum Teknisk Rest	37871269	38135143	36072048	40496003
Havnekassen inntekter	-1944676	-1627685	-1627685	-1761839
Havnekassen utgifter	1944676	1627685	1627685	1761839
Sum Havnekassen	0	0	0	0
Teknisk inkl. Havnekassen inntekter	-44335668	-44760307	-45045602	-45570899
Teknisk inkl. Havnekassen utgifter	89979580	91151872	87716872	95369393
Sum Teknisk inkl. Havnekassen	45643912	46391565	42671270	49798495
Felles Finanser inntekter	-363952735	-368021435	-352128977	-367889172
Felles Finanser inntekter	35049063	33995323	38081024	38216093
Sum Felles Finanser	-328903672	-334026112	-314047953	-329673080
Sum totalt	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B 2015

Investeringsregnskapet	Regnskap 2015	Korr.Budsj. 2015	Regnskap 2014	Korr.Budsj. 2014	Regnskap 2013	Korr.Budsj. 2013
IKT prosjekter	3 709 825,06	3 696 000,00	4 794 533,83	3 885 000,00	2 424 847,00	2 095 844,00
VAR	9 821 872,39	8 777 000,00	5 828 271,08	7 966 611,00	3 196 442,00	10 249 024,00
Teknisk + Veier	4 361 276,39	4 860 000,00	1 945 191,67	2 394 000,00	500 000,00	500 000,00
Kultur- og idrettsanlegg	29 842 821,07	34 895 251,00	7 895 340,12	22 358 500,00	1 883 206,00	7 964 296,00
Pleie og omsorg/sosial	6 773 616,34	3 635 000,00	4 266 722,15	3 080 325,00	8 188 826,00	9 047 153,00
Skuler/barnehager	13 840 751,60	13 215 000,00	8 478 720,54	3 870 200,00	36 557 500,00	38 344 656,00
Andre bygg og anlegg			4 036 736,55	4 653 000,00	4 026 930,00	6 527 564,00
Forskottering veg						
Inventar						0,00
Maskiner og utstyr						0,00
Andre anlegg						0,00
Sum investeringer	68 350 162,85	69 078 251,00	37 245 515,94	48 207 636,00	56 777 751,00	74 728 537,00

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kontrollutvalget	25.04.16	08/16
Kommunestyret		

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016 - 2020

Vedlegg:

1. Utkast til Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020
2. Overordnet analyse for Sauda kommune

Bakgrunn:

Etter forskrift om kontrollutvalg § 10 har kontrollutvalget ansvaret for å utarbeide og oppdatere plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Planen vedtas av kommunestyret selv, som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Saksorientering:

Utvalget engasjerte KPMG AS til å utarbeide analyse og forslag til plan. Utvalget gjorde følgende vedtak i møtet 16.11.15, sak 22/15:

Sauda kontrollutvalg bestiller oppdraget med å utarbeide en overordnet analyse, Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020 og Plan for selskapskontroll 2016-2020 for Sauda kommune fra KPMG AS i henhold til tilbudet av 16.11.15.

KPMG AS inviterte til et arbeidsmøte 26.01.16, der medlemmer av kontrollutvalget, ordfører, rådmann og ledergruppen, noen enhetsledere, hovedverneombud og hovedtillitsvalgt deltok.

I dette møtet vil den overordnede analysen og utkast til plan bli presentert av forvaltningsrevisor. Revisor vil gå igjennom analysen med vekt på de prosjekter som de har funnet høyest risiko med når det gjelder måloppnåelse, regelverk og politisk vedtak, basert bl.a. på innspill som kom fram i arbeidsmøtet.

Analysen er vedlagt saksdokumentene som vedlegg 2.

Analysen er et verktøy – som sammen med kontrollutvalget sine egne vurderinger, legges til grunn for prioritering av aktuelle prosjekter i planen. Vurderingene skal ta hensyn til risiko og vesentlighet (hvilken konsekvens får et avvik og hvor sannsynlig er det at et avvik vil oppstå), knyttet til de enkelte forslagene.

I forrige periode 2012-2015 gjennomførte kontrollutvalget forvaltningsrevisjoner av følgende områder:

- Legetjenesten (2013)
- Teknisk avdeling (2014/2015)
- Internkontroll (2015)

Følgende områder var prioritert i planen, men ble ikke gjenstand for revisjon:

- Kommuneøkonomien
- Innkjøp
- Vedlikehold

Med utgangspunkt i den overordnede analysen har revisor forslått at følgende område blir prioritert for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2020, i uprioritert rekkefølge:

- **«Økonomistyring – herunder handtering av**
 - **usikkerheit knytt til framtidig inntektsgrunnlag /**
 - **berekraftig økonomi /**
 - **meirforbruk i forhold til budsjett**
- **Kvalitet på opplæringa i skulane**
- **Kvalitet/effektivitet innanfor pleie og omsorg**
- **Effektivitet og regelverksetterleving innanfor sosiale tenester**
- **Tenestetilbod/kvalitet i høve til behovet innanfor rus- og psykiatritenestene**
- **Ivaretaking av nye oppgåver etter samhandlingsreformen**
- **Etterleving av opplæringslova – spesialundervisning**
- **Etterleving av lovkrav innan barnevernstenesta**
- **Strategisk kompetansestyering**
- **Planlegging og prioritering av vedlikehald "**

Det er kanskje ikke realistisk at planen inneholder mer enn 5-10 prosjekter, da årlige budsjettmidler tilsier at det blir gjennomført ca. ett prosjekt pr år – dette er i følge minstekravet i forskrift om kontrollutvalget.

I dette møtet må utvalget prioritere hvilke område de ser som mest aktuelle for en forvaltningsrevisjon i neste periode.

Når kontrollutvalget ser seg ferdig med prioriteringene i planen vil den være klar for oversending til kommunestyret for sluttbehandling. Siste frist er ifølge loven *senest innen utgangen av året*, dvs. 31.12.16.

Planen skal vedtas av kommunestyret, men det kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. I tidligere planer er dette anbefalt og slik fullmakt er gitt.

Bestilling av forvaltningsrevisjoner skal skje med utgangspunkt i den plan som kommunestyret vedtar, og den budsjettrammen kontrollutvalget har til rådighet.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Sauda kommunestyre vedtar Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020 slik den foreligger/med følgende endringer/tillegg og med følgende prioriteringer:

1.
2.
3. osv.

Kontrollutvalget får delegert ansvar i perioden for å endre planen ved behov.

Aksdal, 18.04.16

Odd Gunnar Høie

Rådgiver/utvalgssekretær

VEDLEGG SAK 8/16 - 1
Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

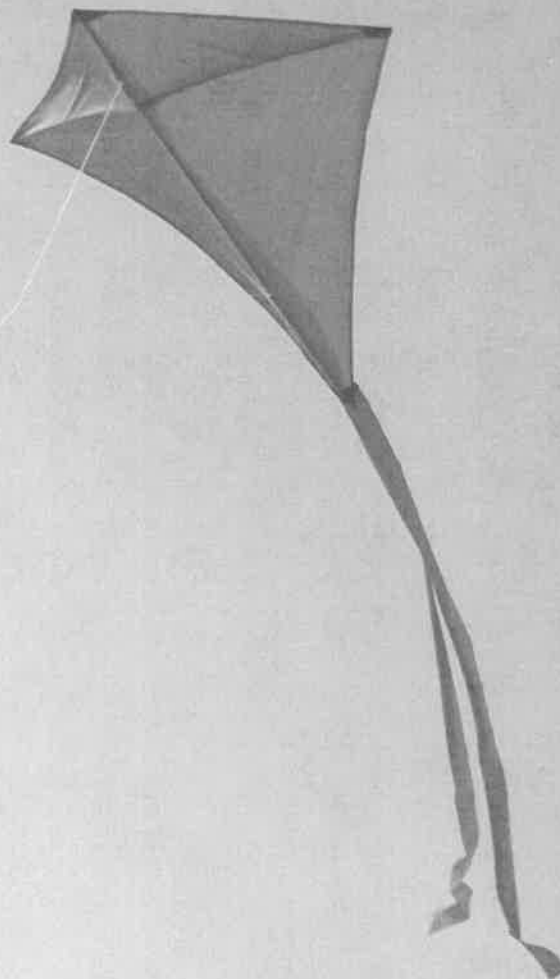
Mottatt dato: 13.04.16
Journalført: 16/122/cph
Arkivkode: 246

Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020

Sauda kommune

Februar 2016

www.kpmg.no

Forord

Kontrollutvalet har i møte den 16.11.2015 valt KPMG til å utarbeide plan for forvaltningsrevisjon i Sauda kommune. Planen skal vere fundert i ein overordna analyse av risiko- og vesentlegheit på tilhøva i kommunen. Det blir her lagt fram plan for forvaltningsrevisjon med vedlegg for overordna analyse. Planen skal bli vedteken av kommunestyret.

Formålet med planen er å peike ut område innanfor verksemda til Sauda kommune som skal prioriterast med tanke på forvaltningsrevisjon.

Dette er ein plan for perioden 2016-2020.

I planen er det foreslått at kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å foreta endringar og omprioritering i planen. Slik tilgang til å delegere går fram av forskrift om kontrollutval § 10¹.

Oppbygging av plandokumentet

I kapittel 1 er ein innleiing til planen, som skildrar bakgrunn, formål og metode som er nytta. I kapittel 2 er det kort gjort greie for formålet med forvaltningsrevisjon, lov- og forskriftskrav til forvaltningsrevisjon og ulike typar av forvaltningsrevisjon. I kapittel 3 er framlegg til prioritering av område for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2020 i Sauda kommune.

¹ Forskrift av 15. juni 2007 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, med heimel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Innhold

1	Innleiing	4
1.1	Bakgrunn for utarbeiding av planen	4
1.2	Formål	4
1.3	Metode	4
2	Om forvaltningsrevisjon	5
2.1	Formål med forvaltningsrevisjon	5
2.2	Lov- og forskriftskrav om forvaltningsrevisjon	5
2.3	Ulike typar av analysar i forvaltningsrevisjon	7
3	Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	9
3.1	Oversyn over identifiserte område for forvaltningsrevisjon	9
3.2	Framlegg til kommunestyret si prioritering av område for forvaltningsrevisjon	9

1 Innleiing

1.1 Bakgrunn for utarbeiding av planen

Kommuneloven § 77 nr. 4 pålegg kontrollutvalet å sjå til at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon. Kommunen si verksemd skal årleg vere gjenstand for forvaltningsrevisjon.² Det skal lagast ein plan for gjennomføringa av forvaltningsrevisjon³. Planen må utarbeidast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, dvs. innan utgangen av 2016. Planen skal vedtakast av kommunestyret.

I kontrollutvalet sitt møte den 16.11.2015 vart KPMG vald til å utarbeide framlegg til plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2020 i Sauda kommune. Planen er basert på ein overordna analyse av risiko- og vesentlegheitsvurderingar av den kommunale verksemda. Analysen er vedlagt denne planen.

1.2 Formål

Formålet med plan for forvaltningsrevisjon er å prioritere område som kan vere aktuelle for forvaltningsrevisjon i planperioden 2016-2020.

Planen for forvaltningsrevisjon gjer greie for:

- ✓ Formålet med forvaltningsrevisjon
- ✓ Kva reglar som gjeld for forvaltningsrevisjon
- ✓ Ulike typar av analyser for forvaltningsrevisjon
- ✓ Kva område som er prioritert for forvaltningsrevisjon i Sauda kommune

1.3 Metode

Som det går fram av § 10 i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner skal plan for forvaltningsrevisjon vere basert på risiko og vesentlegheitsvurderingar. Framgangsmåte for utarbeiding av overordna analyse av risiko- og vesentlegheitsvurderingar, og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020, er nedfelt i tilbodet frå KPMG av 16.11.15. Overordna analyse er vedlagt planen. Omgrep og metode er også nærmare skildra i dette vedlegget.

Framlegg til analysen utgjer grunnlaget for framlegg av denne planen. Analysen er vidare handsama i kontrollutvalet. I møtet vurderte kontrollutvalet risiko, og prioriterte og valte ut selskap som kan vere aktuelle for forvaltningsrevisjon i planperioden.

² Forskrift om kontrollutvalg § 9.

³ Forskrift om kontrollutvalg § 10.

2 Om forvaltningsrevisjon

2.1 Formål med forvaltningsrevisjon

Formålet med forvaltningsrevisjon er å gjennomføre systematiske undersøkingar av den kommunale verksemda retta mot økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader.

Forvaltningsrevisjon skal gi kommunestyret relevant informasjon om verknader av offentlege tiltak. Forvaltningsrevisjonen skal bidra til å gi kommunestyret eit betre grunnlag for å treffe vedtak, eventuelt endre tidlegare vedtak, samt bidra til ei betre og meir effektiv forvaltning.

2.2 Lov- og forskriftskrav om forvaltningsrevisjon

Krav til forvaltningsrevisjon er lovheimla i kommunelova og utdjupa i forskrift om revisjon og forskrift om kontrollutval.

2.2.1 Kommuneloven

Kommuneloven § 77 nr. 4 pålegg kontrollutvalet å sjå til at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon. Regelen omhandlar ansvaret og oppgåvene til kontrollutvalet og lyd:

“4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).”

I forarbeida⁴ til kommuneloven går det fram at kontrollutvalet utfører forvaltningsrevisjon, på vegne av kommunestyret. Kontrollutvalet har ansvar for å sjå til at kommunen blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

2.2.2 Forskrift om revisjon og forskrift om kontrollutval

Forskrift om revisjon regulerer nærmare innhaldet i forvaltningsrevisjon. Forskrifta har reglar om:

- ✓ Plikt til utføre forvaltningsrevisjon, § 6.
- ✓ Innhald i forvaltningsrevisjon, i § 7.
- ✓ Rapportering om forvaltningsrevisjon, § 8.

Plikt til utføre forvaltningsrevisjon

Kommunen si verksemd skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon og forvaltningsrevisjon skal skje på den måten som er fastsett i forskrift om revisjon kapittel 3.

⁴ Ot.prp.nr.70 (2002-2003)

Forvaltningsrevisjon kan utførast av den som er ansvarleg for revisjon av kommunen sin årsrekneskap. KPMG er kommunen sin revisor og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon på vegne av kontrollutvalet. Dersom eit revisjonsselskap/anna føretak/selskap utfører forvaltningsrevisjon skal ansvarleg forvaltningsrevisor utpeikast for kvart oppdrag (oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor).

Innhald i forvaltningsrevisjonen

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknadar ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Dette omfattar undersøking av om:

- a) forvaltninga bruker ressursar til å løyse oppgåver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og føresetnader,
- b) forvaltninga sin ressursbruk og verkemidlar er effektive i forhold til måla som er på området,
- c) regelverket vert etterlevd
- d) forvaltninga sine styringsverktøy og verkemiddel er tenlege
- e) avgjerdsgrunnlaget frå administrasjonen til dei politiske organ samsvarar med offentlege utgreiingskrav,
- f) resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sine føresetnader og/eller om resultata for verksemda er nådd.

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i høve til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standardar på området (NKRF sin RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon). Det skal etablerast revisjonskriterium for det einskilde prosjekt.

Rapportering om forvaltningsrevisjon

Revisor skal fortløpande rapportere til kontrollutvalet om resultata av gjennomførte forvaltningsrevisjonar.

Det er viktig at administrasjonssjefen får høve til å gi uttrykk for sitt syn på dei forhold som går fram av rapporten. Administrasjonssjefen sine kommentarar skal går fram av rapporten, slik at desse vert kjent for kontrollutvalet og kommunestyret. Dette bidreg til saksopplysning og verifisering av det datagrunnlaget rapporten bygger sine vurderingar og konklusjonar på.

Dersom eit kommunalt føretak er gjenstand for forvaltningsrevisjon, skal styret og dagleg leiar bli gitt høve til å gi uttrykk for sitt syn på dei forholda som går fram av rapporten.

Forskrift om kontrollutval kapittel 5 fastset kontrollutvalet sine oppgåver ved forvaltningsrevisjon. Forskrifta har mellom anna reglar om:

- ✓ Årlege forvaltningsrevisjonar, § 9
- ✓ Rapportar om forvaltningsrevisjon, § 11.
- ✓ Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapportar, § 12

Årlege forvaltningsrevisjonar

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen si verksemd årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Rapportar om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet skal med utgangspunkt i planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, avgi rapport til kommunestyret om kva forvaltningsrevisjonar som er gjennomført og om resultata av desse.

Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapportar

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyret sine vedtak i tilknyting til handsaming av rapporter om forvaltningsrevisjon vert fylgt opp, og gi rapport til kommunestyret om korleis kommunestyret sine merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er fylgt opp. Det viktig at kontrollutvalet fylgjer opp korleis administrasjonen har gjennomført kommunestyret sine merknader, dette også for at kontrollutvalet skal

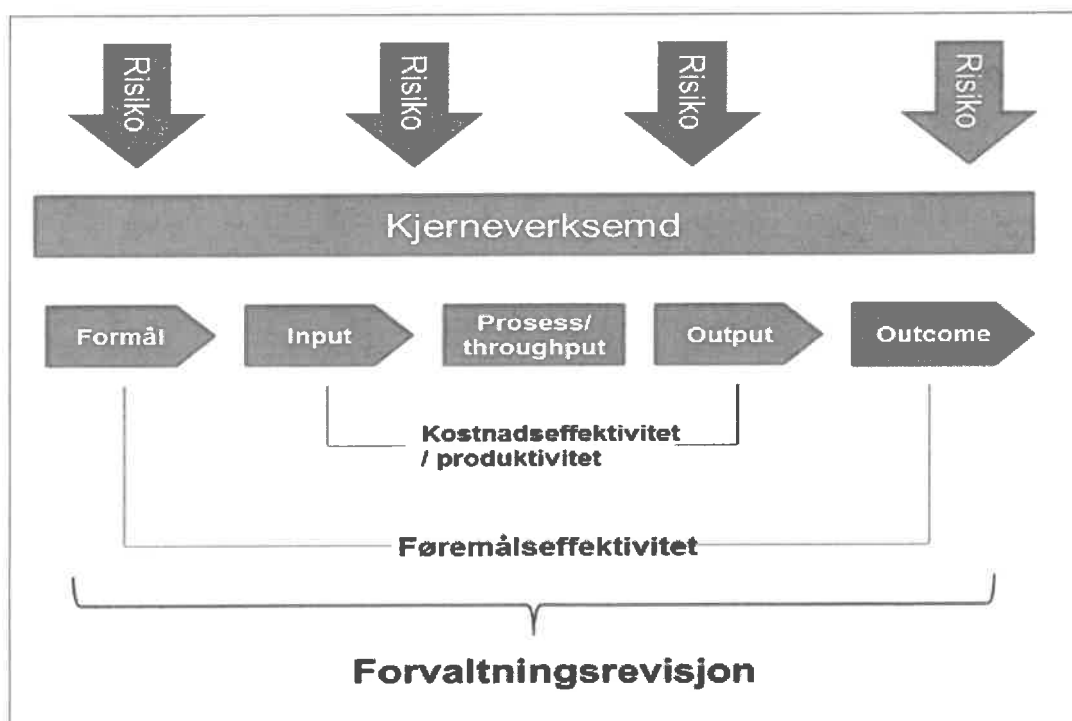
kunne ta i vare plikta som kontrollutvalet har til å rapportera om tidlegare saker som etter utvalet si meining ikkje er fylgt opp på ein tilfredsstillande måte.

2.3 Ulike typar av analysar i forvaltningsrevisjon

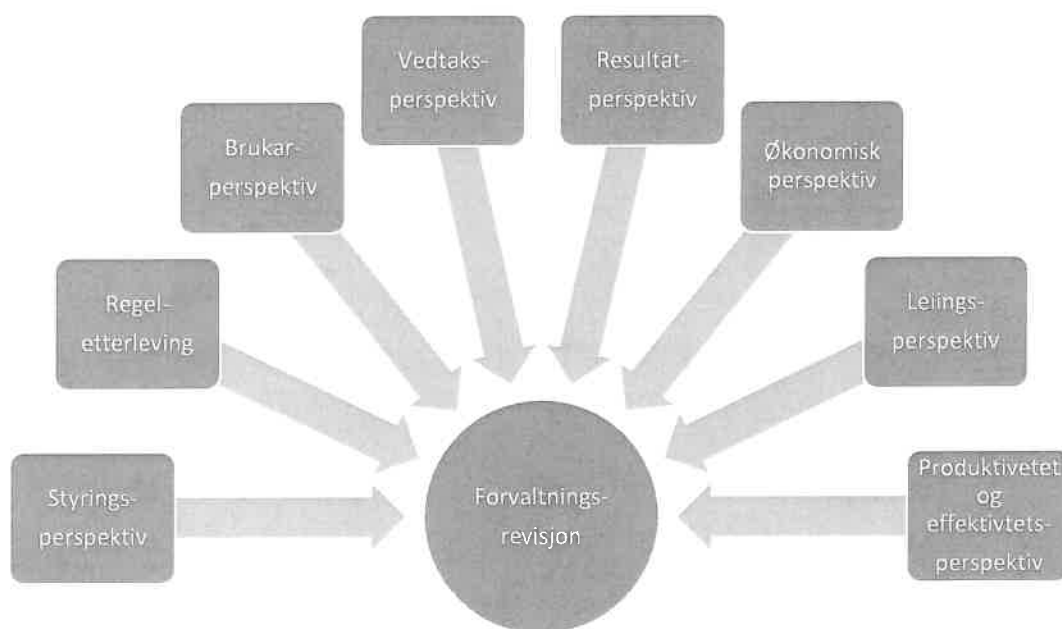
Forvaltningsrevisjon kan vinklast ut frå ein eller fleire analysetypar. Val av problemstillingar og revisjonskriteria bør sjåast i samanheng med kva analysetypar som vert valt i forvaltningsrevisjonsprosjekt. Døme på ulike analysar er:

Analysetype	Skildring
Mål- og resultatanalysar	Med fokus m.a. på effektar og verknader (outcome) av verksemd sett i forhold til formål og målsettingar.
System- og prosessanalysar	Med fokus m.a. på internkontroll, sikkerheitsaspekt, prosessuelle rutinar og prosedyrar (throughput); om desse er tilfredsstillande sett i forhold til krav som gjeld.
Produktivitet og effektivitetsanalysar	Med fokus m.a. på forholdet mellom input og output; forholdet mellom innsatsfaktorar og resultat.
Compliance analysar	Analysar med spesielt fokus på samsvar mellom de facto utføring og pålagte krav/rammevilkår.
Induktive analysar	Analysar med spesielt fokus på opplevde eller potensielle problemområde.

Forvaltningsrevisjon kan gjennomførast på alle sektorar i den kommunale verksemda; skule, barnevern, helsesektoren, administrasjon mv. Forvaltningsrevisjon er eit eigna verkemiddel for å undersøke alle sider ved kommunal verksemd, herunder vurdere effektivitet i høve til prosessar, kostnader, produktivitet og måloppnåing. Dette er illustrert i figuren under:

Val av analysetype heng også saman med kva perspektiv som vert lagt til grunn for forvaltningsrevisjonen. Figuren under syner ulike perspektiv som kan ligge til grunn for det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt - åleine eller i kombinasjon med fleire perspektiv:

Til dømes vil brukarperspektiv vere sentralt i ein forvaltningsrevisjon av tenestetilbodet i pleie- og omsorgssektoren, medan vedtaksperspektivet vil vere sentralt i ein forvaltningsrevisjon retta mot oppfølging av politiske vedtak.

Perspektiv vil vere styrande for gjennomføringa av forvaltningsrevisjon, herunder val av formål, problemstillingar, revisjonskriteria og metodikkar for innsamling av data mv. Kva perspektiv som vert vektlagt avheng av føringar frå kontrollutvalet.

3 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020

3.1 Oversyn over identifiserte område for forvaltningsrevisjon

Den overordna analysen, som er vedlagt planen, gir eit oversyn over identifiserte og mulige område for forvaltningsrevisjon. Desse områda har kontrollutvalet teke utgangspunkt i ved prioritering og val av område for forvaltningsrevisjon.

Prioriteringa er mellom anna gjort ut frå følgjande omsyn:

- ✓ liv og helse
- ✓ sikring av verdiar
- ✓ brukarperspektiv - oppfylling av brukarrettigheiter og kvalitet
- ✓ kostnadseffektivitet
- ✓ politisk aktualitet og formålseffektivitet
- ✓ forbettringspotensial
- ✓ tidligare gjennomført forvaltningsrevisjon

Den overordna analysen identifiserer først og fremst område for forvaltningsrevisjon, medan ein ved bestillinga av enkeltstående prosjekt vil nærmare spisse og operasjonalisere kva som skal vere tema og gjenstand for revisjon, ved hjelp av konkrete formål, problemstillingar og revisjonskriteria.

3.2 Framlegg til kommunestyret si prioritering av område for forvaltningsrevisjon

Med utgangspunkt i den overordna analysen prioriterer kommunestyret følgjande område for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2020, i uprioritert rekkefølge:

- ✓ Økonomistyring – herunder handtering av
 - usikkerheit knytt til framtidig inntektsgrunnlag /
 - berekraftig økonomi /
 - meirforbruk i forhold til budsjett
- ✓ Kvalitet på opplæringa i skulane
- ✓ Kvalitet/effektivitet innanfor pleie og omsorg
- ✓ Effektivitet og regelverksetterleving innanfor sosiale tenester

- ✓ Tenestetilbud/kvalitet i høve til behovet innanfor rus- og psykiatritenestene
- ✓ Ivaretaking av nye oppgåver etter samhandlingsreformen
- ✓ Etterleving av opplæringslova – spesialundervisning
- ✓ Etterleving av lovkrav innan barnevernstenesta
- ✓ Strategisk kompetansestyring
- ✓ Planlegging og prioritering av vedlikehald

Områda er nærare omtale i vedlegg, Overordna analyse.

Det vert foreslått at kommunestyret delegerer til kontrollutvalet mynde til og gjere endringar i plan for forvaltningsrevisjon i planperioden 2016-2020, slik at kontrollutvalet kan velje forvaltningsrevisjonar innanfor alle identifiserte område lista i vedlegg til planen; Overordna analyse, dersom risikobilete endrar seg i planperioden eller det oppstår behov for å gjere forvaltningsrevisjon på andre område enn dei som er lista over.

© 2016 KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

This proposal is made by KPMG AS, a member firm of the KPMG network of independent firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative, and is in all respects subject to the negotiation, agreement, and signing of a specific engagement letter or contract. KPMG International provides no client services. No member firm has any authority to obligate or bind KPMG International or any other member firm vis-à-vis third parties, nor does KPMG International have any such authority to obligate or bind any member firm.

VEDLEGG SAK 8/16 -2
Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 13.04.16
Journalført: 16/130/cpl
Arkivkode: 216

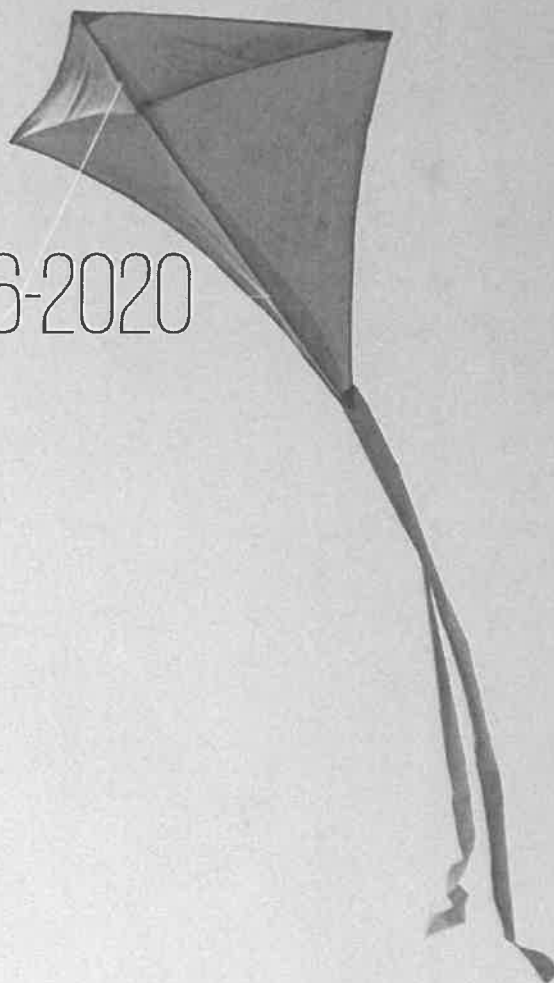
Overordna analyse

Vedlegg til Plan for
forvaltningsrevisjon 2016-2020

Sauda kommune

Februar 2016

www.kpmg.no

Innhold

1	Bakgrunn og formål	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Formål	3
2	Framgangsmåte og involvering	4
2.1	Innsamling av data og metode	4
2.2	Teoretisk fundament og vesentlege omsyn	6
3	Risikovurdering	8
3.1	Generell drift	9
3.2	Regulatorisk risiko	11
3.3	Økonomisk risiko	12
3.4	Kommunale mål/vedtak og strategi	13
	Vedlegg 1 Identifisering og vurdering av risikoområde - alle	14
	Generell drift	14
	Regulatorisk risiko	16
	Økonomisk risiko	18
	Kommunale mål/vedtak og strategi	18

1 Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter §10 i forskrift om kontrollutval, skal kontrollutvalet utarbeide plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vere basert på ein overordna analyse av kommunen.

Kontrollutvalet i Sauda kommune har i møte 16.11.15 bestilt ein overordna analyse frå KPMG som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon, som skal gjelde i perioden 2016-2020.

1.2 Formål

Formålet med den overordna analysen er å identifisere mulege område/tema for forvaltningsrevisjon i fireårsperioden 2016-2020.

KPMG har gjennomført ein overordna analyse av risiko og vesentlegheit. Analysen gir grunnlag for å prioritere område i kommunal verksemd som kan vere gjenstand for forvaltningsrevisjon dei neste åra.

Denne overordna analysen vil med andre ord presentere identifiserte område i den kommunale verksemda kor risikoen for feil/manglar er til stade. Analysen dannar grunnlaget for kontrollutvalet sin prioritering av område som kan vere gjenstand for forvaltningsrevisjon i planperioden.

2 Framgangsmåte og involvering

Kapittel 2 gir oversikt over metoden som er brukt for å samle inn data, teoretisk fundament og vesentlige omsyn som har blitt nytta i risikovurderinga.

2.1 Innsamling av data og metode

Som det går fram av § 10 i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner skal plan for forvaltningsrevisjon vere basert på risiko og vesentlegheitsvurderingar. Derfor har vi fokusert på å gjennomføre overordna analyser med utspring i risiko og vesentlegheit. I arbeidet med analysen har KPMG vektlagt risiko for manglande kontroll med vesentlege sider ved verksemda og tenestene til Sauda kommune. Omgrepa er av KPMG definert slik:

Vesentlegheit – handlar om å identifisere dei viktige/sentrale områda for kommunen (og der igjennom viktige område for forvaltningsrevisjon), og er særleg knytt til vurderinga av betydinga for kommunen av konsekvensane dersom ein gitt risiko inntreff. Identifiseringa har skjedd gjennom filtrering ved hjelp av ulike kriteria, mellom anna:

- ✓ Liv og helse
- ✓ Sikring av verdiar
- ✓ Brukarperspektivet – rettigheter og oppfylling og kvalitet
- ✓ Kostnadseffektivitet
- ✓ Område med politisk aktualitet

Risiko – handlar om å identifisere kor sannsynleg det er at den kommunale verksemda ikkje vert utøvd på den måten den skal bli utført. Med andre ord risiko for mangelfull verksemd og tenestetilbod. Måten verksemda skal utførast på, er mellom anna styrt av:

- ✓ Lovverk og andre reguleringar
- ✓ Formål, vedtak og målsettingar
- ✓ Planverk og strategiar
- ✓ Organisering
- ✓ Budsjett

Den overordna analysen er fundamentet for dei områda kontrollutvalet og kommunestyret prioriterer for forvaltningsrevisjon. Derfor har det vore særleg viktig å identifisere område som har ein ibuande høg risiko, vesentleg grad av uønskte konsekvensar dersom risiko inntreff, og som det potensielt vil vere nyttig å gjennomføre revisjon på, sett frå ein politisk ståstad, frå administrasjonen sin ståstad og ut i frå

eit brukarperspektiv til kommunen. Dette inneber at vi i arbeidet har tatt høgde for område kor revisjon kan ha verdi for kommunen i eit forbettrings- og læringsaugemed og kor revisjon kan ha førebyggjande karakter. Det vil sei at eit revisjonsprosjekt ikkje berre ser tilbake på kva som har skjedd, men at ein kan gå inn på pågåande prosjekt og prosessar kor revisjonen kan vere grunnlag for korrigerande grep.

Av den grunn har vi gjennomført ein prosess som har inkludert samspel med ulike deler av kommunen; administrasjon, tillitsvalde/verneombod og politikarar frå høvesvis kontrollutval og kommunestyre. Dette har vore viktig for å kunne finne vesentlege risikoar og dei "rette" område for revisjon.

Arbeidet har vore delt i tre hovudbolkar:

- 1) Kartlegge og forstå kommunen
- 2) Arbeidsmøte med kommunen for å etablere og verifisere mulege område for forvaltningsrevisjon
- 3) Dokumentere analysen

Følgjande teknikkar vore brukt for å samle inn data

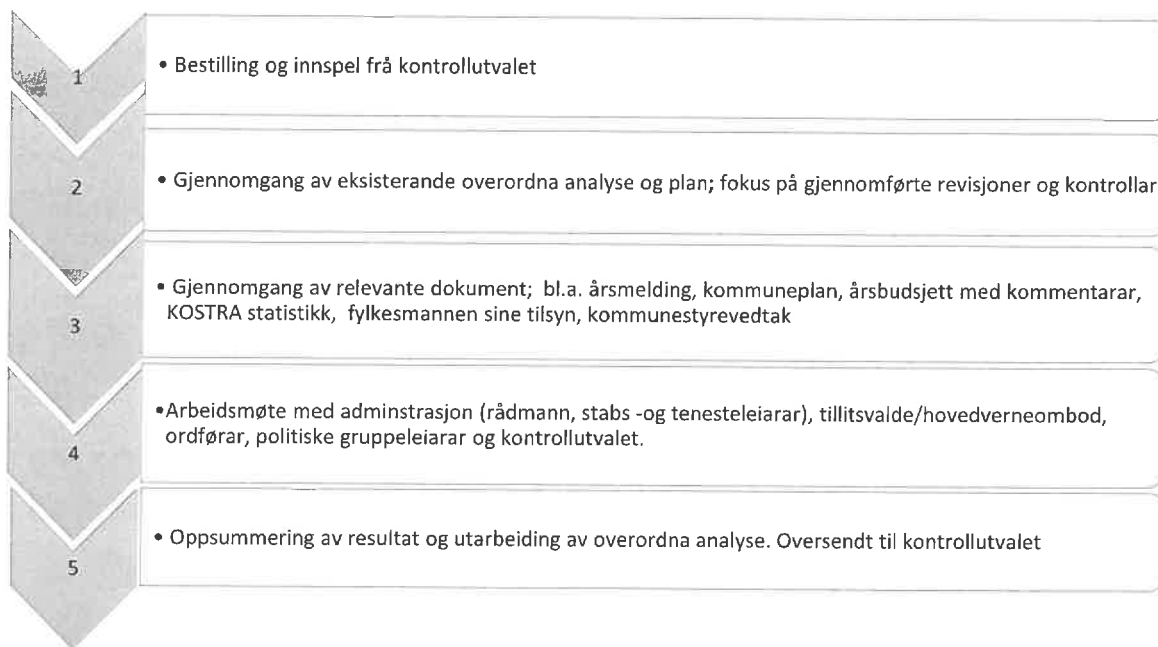
✓ Dokumentanalyse

KPMG har innhenta og gjennomgått dokumentasjon frå kommunen, blant anna årsmelding, kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett, KOSTRA-statistikk, samt tidligare revisjonar og tilsyn.

✓ Arbeidsmøte

Felles arbeidsmøte for kontrollutvalet, ordførar, rådmann og leiargruppe, enkelte einingsleiarar, hovudverneombud og hovudtillitsvald. Politiske gruppeleiarar var også inviterte.

Illustrert har prosessen i sin heilskap vore slik:

2.2 Teoretisk fundament og vesentlege omsyn

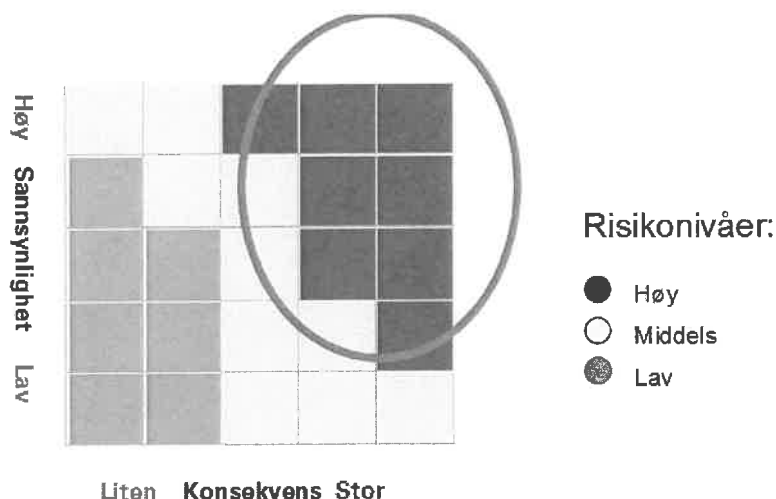
Arbeidet har følgd ein modell som er teoretisk forankra i statsvitskap, organisasjonsteori og COSO ERM¹ og den tek utgangspunkt i kommunal verksemd og tenestetilbod. Skjematisk vil val av forvaltningsrevisjonar bli eit resultat av vurderingar knytt til vesentlegheit og risiko som truar verksemda og tenestetilbodet - vurderingar som "silar" ut prosjekt i fire overordna steg. Dette kan illustrerast slik²:

I felles arbeidsmøte blei risikoområde vurdert i forhold til kor sannsynleg det er at risiko inntreff og konsekvensar av risikoen. For konsekvensvurderingar blei følgjande "hjelpeskriterier" nytt:

- Liv og helse
- Sikring av verdier
- Brukarrettar - oppfyljing og kvalitet
- Kostnadseffektivitet/produktivitet
- Politisk aktualitet

Analysen av identifiserte område og risiko er kategorisert i følgjande matrise:

¹ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. ERM – Enterprise Risk Management. Dette er ein internasjonalt innarbeid standard for beste praksis innan området internkontroll og risikohandtering i verksemdar.

² Dei to nederste grå felte blir teken i vare av kontrollutvalet og kommunestyret.

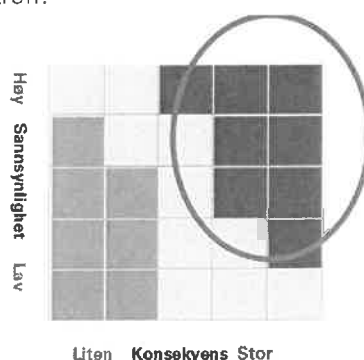
Den vidare prosessen inneber at kontrollutvalet prioriterer identifiserte område/risikoar og innstiller til plan for forvaltningsrevisjon. Planen blir vedtatt i kommunestyret og kontrollutvalet vel/bestiller enkeltstående forvaltningsrevisjonar. Det er også ved bestilling av enkeltstående revisjonar at området/risikoen spissast og operasjonaliserast når det gjeld til kva og korleis revisjonen skal innrettast. Med andre ord, den overordna analysen identifiserer først og fremst område for forvaltningsrevisjon, medan ein ved bestillinga av enkeltstående prosjekt spissar og operasjonaliserer kva for tema som skal vere gjenstand for revisjon og kva problemstillingar revisjonen skal svara på.

3 Risikovurdering

Nedanfor presenterast område/risikoar som er vurdert som særleg relevante for revisjon; det vil sei område/risikoar som er kategorisert med 1) betydeleg grad av sannsyn for at hendinga/vil inntreffe og 2) betydeleg konsekvens for kommunen dersom hendinga/risikoen inntreff.

I vedlegg er alle identifiserte og vurderte område/risikoar presentert. Risikoområda er delt inn i fire ulike bolkar:

- ✓ Risiko ved generell drift
- ✓ Regulatoriske risikoar
- ✓ Økonomiske risikoar
- ✓ Risiko knytt til kommunale mål/vedtak og strategi

Både sannsyn og konsekvens er gitt ein farge, kor raud indikerer høgt sannsyn / alvorleg konsekvens, gul indikerer middels, og grøn indikerer lavt sannsyn / liten konsekvens.

Dei største risikoområda som blei identifisert, sortert ut i frå score/vurdering, er presentert i tabellen nedanfor. Under tabellen presenterer vi så nærmare vurderingar for kvar av desse risikoområda.

Risiko/hending		Verksemd	Sannsyn	Konsekvens
1	Reduksjon i framtidig inntektsgrunnlag	Alle		
2	Varierende/mangelfull kvalitet på opplæring i skulane	Oppvekst - skule		
3	Mangelfull kvalitet/effektivitet innan pleie og omsorg	Pleie og omsorg		
4	Kommune er ikkje nok rusta for auka behov for sosiale tenester	Helse og omsorg - NAV		
5	Manglande samsvar mellom kvalitet, tenestetilbod og behov innan rus- og psykiatritenester	Helse og omsorg		
6	Mangelfull ivaretaking av nye oppgåver etter samhandlingsreforma	Pleie og omsorg		
7	Brot på opplæringslova	Oppvekst		
8	Brot på barnevernslova	Barnevernstenesta		
9	Kommunen har ikkje tilstrekkeleg berekraftig økonomi	Alle/adm.		

	Risiko/hending	Verksemd	Sannsyn	Konsekvens
10	Meirforbruk i forhold til budsjett	Alle		
11	Kommunen har ikkje tilstrekkelig/rett kompetanse til å dekke framtidig behov	Alle Fellestenester		
12	Manglande systematikk for planlegging og prioritering av vedlikehald	Teknisk		

3.1 Generell drift

3.1.1 Kvalitet på opplæringa i skulane

Mangelfull/varierende kvalitet i skulane blei identifisert å vere blant dei største risikoområda. Dette kan medføre at nokon innbyggjarar får dårlegare opplæring/kunnskap enn andre, samt gi svekka omdømme. Siste årsmelding viser at Sauda kommune har hatt ein nedgang i snitt på nasjonale prøver, men det plei påpeikt på felles arbeidsmøte at naturleg variasjon gjer at ein ikkje kan trekke konklusjon etter eit år. Årsaker til risiko kan t.d. vere manglande standardiserte rutinar og ulik praksis i dei ulike skulane.

Opplæring av minoritetsspråklege elevar blir sett som ei stor utfordring i kommunen. Det er ulik ståstad kunnskapsmessig for elevane og utfordrande å gi eit tilbod / og få desse igjennom skulen. Dette er ei stor ny oppgåve for skulane. Ei anna utfordring som blei trekt fram er lærarane sin handtering av elevar med utfordrande åtferd noko som vidare kan gi vanskar med å gi god opplæring i klassen.

Risiko for mangelfull opplæring av framandspråklege vaksne blei også spesielt trekt fram som eit risikoområde. Konsekvensar dersom minoritetsspråklege ikkje får god nok opplæring, er mellom anna at det kan verte krevjande å seinare kome ut i arbeid.

Ein forvaltningsrevisjon kan til dømes kartlegge utvikling i resultat i skulen, årsaker til eventuell varierende kvalitet på denne, eventuelt undersøke korleis opplæring av minoritetsspråklege elevar og vaksne blir ivaretekt i forhold til behovet. Korleis kommunen tek i vare krav i opplæringslova sine krav til spesialundervisning er eit anna mogleg tema på området (sjå punkt 3.2.2).

3.1.2 Kvalitet/effektivitet innan pleie og omsorg

Mangelfull kvalitet/effektivitet innan pleie og omsorgstenestene blei vurdert til å vere blant dei største risikoområda i kommunen. Dette gjer det utfordrande å ivareta pålagte oppgåver, til dømes ta i mot utskrivingsklare pasientar. Andre konsekvensar kan vere at det blir gitt for mykje/for lite tenester, at brukarrettar blir ikkje innfridd hos alle, og området inneber risiko for liv og helse.

Prognosen til kommunen viser at aldersgruppa 80-89 år vil auke med 37%, og at aldersgruppa 90+ vil auke med 69% i åra 2013-2040. Det skal ikkje vere planlagt tilsvarande ressursauke. Det er erfaringar med lang venteliste for omsorgsbustad med heildøgns-omsorg, noko som delvis tar opp korttidsplassar. Pleie og omsorg greier vidare ikkje å ta imot utskrivingsklare pasientar då korttidsavdelinga er full. Innsparingar gjer det utfordrande å tilpasse drift etter forventningar. Det er også erfaringar med lågare medarbeidartilfredshet og høgare sjukefråvær enn målsettingane. Generelle og moglege årsaker til risiko kan vere mangelfulle eller manglande rutinar, kapasitet eller kompetanse som sikrar god pasientflyt og tenestekvalitet.

Ein forvaltningsrevisjon kan til dømes sjå på i kva grad målsettingar for pleie og omsorgstenesta vert nådd, herunder både for økonomi og budsjettkontroll, tenestekvalitet - og produksjon. Ein kan til dømes undersøke om tenestene styrast og ytast på ein effektiv måte i høve til dei ressursar som er stilt til rådvelde, og undersøke om det er tilstrekkeleg kompetanse. Ein anna innfallsvinkel kan vere å sjå på

kor vidt innhaldet i tenestetilbodet tilfredsstiller krav i regelverket, herunder om det føreligg tenlege rutinar og om rutinane faktisk blir etterlevd i praksis.

3.1.3 Auka behov for sosiale tenester

At kommunen ikkje er nok rusta for auka behov for sosiale tenester blei identifisert å vere blant dei største risikoområda. Det er mange som mottar sosialhjelp i kommunen og dette kan kome til å auke med auka tal flyktningar. KOSTRA-tal viser at andelen sosialhjelpsmottakarar per innbyggjar auka frå 2,5 % i 2013 til 3,6 % i 2014. På arbeidsmøte blei det peika på at det er lav kostnad å etablere seg i Sauda, og at dette kan trekke til seg nye brukarar.

Handtering av utfordringane fordrar at kommunen har gode og effektive prosessar og rutinar knytt til sosiale tenester/stønad. Nok avklarte ansvarsområde mellom kommunen og andre offentlege organ er eit anna område kor det generelt kan vere utfordringar. Ein potensiell forvaltningsrevisjon kan også undersøkje om tenesta etterlev dei krav og reglar som tenesta er stilt ovanfor. Eit nasjonalt tilsyn om kvalifiseringsprogram 2013-2014 fann til dømes at søkerane sin situasjon ikkje var godt nok kartlagt ved søknad om kvalifiseringsprogram i nesten halvparten av kommunane undersøkt.

3.1.4 Rus- og psykiatritenestene

Manglande samsvar mellom tenestetilbod og kvalitet og behovet innanfor rus- og psykiatri-tenestene blei identifisert å vere blant dei største risikoområda i kommunen.

I kommunar generelt er det årsakar til risiko på området typisk sårbarheit i overgangen mellom barn og voksen, og utfordringar med samhandlinga mellom rus, psykiatri og bustadsforvalting. På arbeidsmøtet blei det kommentert at det er gjort grep som har forbetra samhandlinga mellom rus og psykiatri, men at bustadforvaltninga derimot er eit utfordrande område. Konsekvensar kan vere at brukarar ikkje får tenestene dei har behov for, til dømes personar utan fast bustad. Dette kan igjen gi belastningar for individet og for samfunnet, slik som auka uro i bybilde, auka bruk av rus, og auka press å andre tenester (PPT, barnevern).

En forvaltningsrevisjon kan til dømes undersøke i kva grad det er ei tenleg organisering, rutinar og samarbeid mellom einingar på området som sikrar gode rus- og psykiatritenester i kommunen.

3.1.5 Vedlikehald

Manglande systematisk planlegging og prioritering av vedlikehald er vurdert som eit område med middels risiko. På arbeidsmøtet var det to grupper som vurderte høvesvis sannsyn og konsekvens av risikoen som høg, men området kom samla ut med ein middels risiko. Området er likevel tatt med i forslaget til plan for forvaltningsrevisjon då det var blant prioriterte risikoområde for forvaltningsrevisjon i førre plan, men ikkje hittil er gjennomgått.

På arbeidsmøte blei det spelt inn at det skal vere meir systematisk jobbing enn det var før ved innføring av eit nytt IT-system. Det blei også spelt inn at det er innanfor VA og bygg det er størst risiko. Konsekvensar av mangelfullt systematisk vedlikehald kan vere Forringing av verdiar som er kostnadskrevjande å ta igjen, unødvendig forfall av eigendomar og helserisiko. Det blei også påpeikt risiko for at vannforsyninga sviktar grunna at delar av avløpsnettet er dårleg.

Ein forvaltningsrevisjon kan til dømes sjå på i kva grad det er eit etterslep på vedlikehaldet samt i kva grad kommunen har ei oversikt over etterslepet, korleis bygg vert prioritert for vedlikehald og kva planer som fins for vedlikehald.

3.2 Regulatorisk risiko

3.2.1 Nye oppgåver etter samhandlingsreformen

Mangelfull ivaretaking av nye oppgåver etter samhandlingsreformen er identifisert blant største risikoområde i kommunen. Kommunane har fått større ansvar for augeblikkeleg hjelp-tilfelle ved lov gjeldande frå 1.1.16. Kommunar har generelt fått meir krevjande faglege oppgåver og ansvar grunna overføring av oppgåver frå spesialisthelsetenesta. Samhandlingsreforma krev godt samarbeid mellom kommunane, spesialisthelsetenesta og fastlegane, og lovpålagte samarbeidsavtaler må etterlevast.

Konsekvensen av mangelfull ivaretaking av nye oppgåver kan mellom anna vere at pasientar ikkje vert tilstrekkeleg eller rett behandla i overgangar mellom kommune og sjukehus.

Ein status for korleis ulike krav/utfordringar er handtert i Sauda kommune kan vere eit aktuelt tema for forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjonen bør spissast til visse områder innanfor samhandlingsreformen.

3.2.2 Brot på opplæringslova

Brot på opplæringslova blei vurdert å vere blant dei største risikoområda til kommunen. Kommunen plikter å tilby spesialundervisning til elevar som har rett og behov for det i grunnskulen. Denne plikta fylgjer av opplæringslova, og spesialundervisning er ein viktig rett for elevar som har trong for det, dette for å meistre skulen.

På arbeidsmøte blei det peikt på at tidleg innsats mot barn med særskilte behov er ei utfordring. Konsekvensar kan vere utilstrekkeleg opplæring for desse barna, og at individ ikkje får rett hjelp til rett tid, noko som hemmar utvikling og gir problem i seinare liv.

Ein forvaltningsrevisjon kan mellom anna undersøke om elevar som har trong for spesialundervisning får det. Ein forvaltningsrevisjon kan gjennomgå saker om tildeling av spesialundervisning og undersøke om krav til sakshandsaming vert teken i vare, herunder om krav til utgreiing av saka før vedtak vert teken i vare. Ein kan og kartlegge talet på søknader, avslag og innvilging av spesialundervisning.

3.2.3 Brot på barnevernslova

Brot på barnevernslova blei identifisert å vere blant dei største risikoområda. Ein mangelfull barnevernsteneste kan først og fremst gi negative konsekvensar for brukarar/enkeltmenneske, til dømes ved at ein ikkje fangar opp eller gir nok/tidsnok tilbod til barn med behov. Det kan også gjere kommunen erstatningsansvarleg samt føre til negativt omdømme.

I Sauda kommune har det vore høg turnover og vikarbruk i barnevernet, samt utfordringar med omorganisering. Det skal vere behov for kvalifisert fagleiing i den daglige drift av de ulike fagområda på helsesenteret, herunder barnevernstenesta.

Eit nasjonalt tilsyn i 2013-2014 fann svikt i barnevernstenesta sin oppfølging av fosterheimar hos 71 av 94 av dei undersøkte barnevernstenester.

Ein forvaltningsrevisjon kan til dømes sjå på korleis og i kva grad kommunen tek i vare generelle oppgåver etter loven (kap. 3) og reglar for reglane for sakshandsaming (kap. 6), eller undersøke særlege tiltak herunder krav til tiltaksplanar og oppfølging av fosterheimar (kap. 4).

3.3 Økonomisk risiko

3.3.1 Reduksjon i inntektsgrunnlag

Reduksjon i framtidig inntektsgrunnlag blei vurdert som eit av dei største risikoane til kommunen. Det er mange uavklarte forhold på området som delvis blir sett i samanheng med tena kommunesamanslåing. Forhold som indikerer at det kan verte reduksjon i framtidig inntektsgrunnlag er mellom anna usikre kraftinntekter, rammevilkår som småkommunetilskot og rammeoverføringar til kommunen, og eigedomsskatt på verk og bruk. Det blei kommentert at kommunen satsar vel mykje på store inntekter.

Dersom risikoen i stor grad slår til kan det medføre framtidig krevjande innsparingsbehov, dårlegare tilbod til innbyggjarar og vesentleg lågare handlefridom i kommunen. Det vil vere behov for å få på plass ein tilstrekkeleg beredskap i tenestene for å handtere den svekka inntekta. Nokre peikte også på at attraktiviteten til Sauda kommune som arbeidsgjevar kan verte negativt påverka.

Dette er eit tema som potensielt kan inngå i ein forvaltningsrevisjon som ser på kommunen sin økonomistyring. Herunder kan ein til dømes sjå på kva for prosessar og rutinar kommunen har på plass for å identifisere, handsame og gjere tiltak for å rigge sin økonomi under endra økonomiske føresetnader (sjå også om økonomistyring under neste to punkt).

3.3.2 Kommunen har ikkje tilstrekkeleg berekraftig økonomi

At kommunen ikkje har tilstrekkeleg berekraftig økonomi blei vurdert til å vere eit av dei største risikoane for kommunen. Ifølgje KOSTRA-tal har Sauda kommune høgare netto lånegjeld per innbyggjar enn Rogaland og landet u/Oslo, men skil seg ikkje nemneverdig frå KOSTRA-gruppa den tilhøyrar.

På arbeidsmøte blei det peikt på at kommunen er på rett veg når det gjeld å redusere gjeld. Men det er risiko knytt til at inntekter går ned og utgifter opp, i form av større krav frå staten og mindre overføringar. Det blei også trekt fram risiko knytt til auke i renteutgifter i samband med kommunen sine lån.

Ein lite berekraftig økonomi vil innebære høge rente/avdragsutgifter, at investeringsmidlar vil kunne måtte brukast til drift, og at generasjonsprinsippet ikkje vert følgt. Tenestetilbodet vil måtte tilpassast etter økonomien og kunne bli forringa.

3.3.3 Meirforbruk i forhold til budsjett

På felles arbeidsmøte i kommunen blei det vurdert høg risiko for meirforbruk i forhold til budsjett i kommunen. Siste årsmelding rapporterer om overforbruk i forhold til tildelte rammer på fleire områder. Kommunen har ein situasjon kor alle tenesteområde må gjennomføre kutt for å ta inn reduksjonar i budsjetttramma, på totalt 5 mill. kr. Eventuelle manglar i styring av forbruket framover kan generelt påføre kommunen store økonomiske konsekvensar, til dømes tæring av fond, lågare handlefridom og på sikt påverke tenestetilbodet i kommunen.

For å best mulig kunne ivareta budsjetttramma er det viktig med gode rutinar for økonomistyring, herunder planlegging, oppfølging, iverksetting av tiltak. Det vert gjennomført månadleg økonomisk rapportering på økonomi i kommunen, noko som er positivt. Det er også viktig at det er tilstade ei god avvikshandtering i praksis. Ein forvaltningsrevisjon kan til dømes gå inn i heile eller delar av verksemda for å:

- Undersøke kva rutinar kommunen har for økonomistyring
- Vurdere om budsjett oppfyller krav til realisme, herunder om budsjettprosessen blir gjennomført i samsvar med politiske vedtak og føresetnader
- Sjå på budsjettstyring og oppfølging, herunder om rutinar for økonomirapportering vert fylgt opp og korleis budsjettavvik vert handtert.

Ein forvaltningsrevisjon på kommunen sin økonomistyring inngikk som eit mogleg tema blant prioriterte områder i førre plan for forvaltningsrevisjon, men har hittil ikkje vore utført.

3.4 Kommunale mål/vedtak og strategi

3.4.1 Strategisk kompetansestyring

Risiko for at kommunen ikkje har tilstrekkeleg/rett kompetanse til å dekke framtidens behov blei identifisert som eit av dei største risikoområda til kommunen.

Strategisk eller planmessig kompetansestyring er naudsynt for at ei kommune skal kunne sikre tilstrekkelege/tilfredsstillande tenester for innbyggjarane sine til ein kvar tid. Dette handlar om kartlegging av kva kompetanse kommunen har, å vite kor mykje kompetanse kommunen treng i dag og framover, samt planmessig styring av kommunen sin kompetansebeholdning i høve til å dekke dei identifiserte behova (planlegging og gjennomføring av tiltak).

Ein forvaltningsrevisjon kan til dømes sjå på kompetansesituasjonen til kommunen, samt undersøke korleis og i kva grad kommunen sjølv arbeider systematisk for å sikre naudsynt kompetanse i kommunen framover.

Vedlegg 1 Identifisering og vurdering av risikoområde - alle

Nedanfor presenterer vi alle risikoområde som har vore identifisert og vurdert i prosessen:

Generell drift

Nr.	Risiko/hending	Verksemd	Konsekvens (ikkje utelukkande)	Sanns.	Kons.
1	Interne og/eller eksterne mislegheiter	Alle	Økonomisk tap som følgje av intern svindel og andre personlege vinningar Gjer feil ved innkjøp. Korrupsjon. KOFA-saker, unødig ressursbruk. Lovbrot Dårlegare kvalitet/teneste Unødvendig slitasje på eigendelane til kommunen. Dyre reperasjonar. Svekka omdømme og manglande tillit		
2	Støttetenestene leverer ikkje tilstrekkelig verdi til kommunen	Felles-tenester	Førespurnadar fangast ikkje opp / oppgåver vert ikkje tatt i rett rekkefølge (fordi det er avhengig av kven ein fer kontrakt med) Innbyggjarar som er utilfredse med kommunen sin serviceyting Ineffektivitet/for dårleg kvalitet hindrar tenestene og politisk verksemd i å gjere god nok jobb mot innbyggjarane. Manglande styringsinfo.		
3	IKT-systema understøtter ikkje verksemda sitt behov / låg informasjons-sikkerheit	IKT	Uautoriserte tilgangar og endringar Tap av informasjonsmessige verdiar, til dømes pasientinfo Tapt verdiskaping/får ikkje løyst oppgåvene og auka kostnader som følgje av nedetid og stopp i produksjon Får ikkje tilgang til nødvendig programvare. Urealisert effektivitetspotensial		
4	Prosjekt leverer ikkje iht. tid, kostnad og kvalitet	Teknisk	Kostnadssprekk kan føre til økte gebyr og relativt store økonomiske tap Kvalitetsutfordringar. Kan gå utover tenesteyting og service. Forseinkingar i prosjekt kan føre til at inntektsstraumen frå investeringa forsinkast, med følgjer for øvrig verksemd Omdømmerisiko		
5	Manglande systematikk for planlegging og prioritering av vedlikehald	Teknisk	Forringing av verdiar som er kostnadskrevjande å ta igjen Unødvendig forfall av eigendomar Delar av avløpsnett er dårleg, vannforsyning sviktar		

Nr.	Risiko/hending	Verksemd	Konsekvens (ikkje utelukkande)	Sanns.	Kons.
			Risiko for liv og helse		
6	Varierende/for lav kvalitet på opplæring ved skulane	Oppvekst - skule	Lågare kunnskapsnivå / resultat enn ønska Brukarrettar i varierende grad / ikkje innfridd Minoritetsspråklege får ikkje god nok opplæring, og kjem ikkje ut i arbeid. Omdømmerisiko		
7	Manglande samsvar mellom kulturtilbod i kommunen og mål	Kultur	Auka kostnader. Dyrt i forhold til kvalitet. Dårlig utnytting av bygg Negativ effekt på omdømme/attraktivitet for Sauda kommune		
8	Mangelfull kvalitet/effektivitet innan pleie og omsorg	Pleie og omsorg	Klarar ikkje å ivareta lovpålagte oppgåver. Klarar ikkje ta imot utskrivingsklare pasientar. Brukarrettar ikkje innfridd hos alle. Forventningsgap. Risiko for liv og helse Økonomiske konsekvensar Belastning for organisasjon		
9	Kommunen er ikkje nok rusta for auka behov for sosiale tenester	Helse og omsorg - NAV	Auka kostnader Brukarrettar blir ikkje innfridd hos alle Uheldige konsekvensar for enkeltmenneske Snøballeffekt. Langtidsverknadar for samfunn. Belastning for våre tilsette		
10	Manglande samsvar mellom kvalitet, tenestetilbod og behov innanfor rus- og psykiatritenesta	Helse og omsorg	Brukarar frå ikkje tenestene dei har behov for, til dømes personar utan fast bustad Belastning for individ og for samfunnet: Uro i bybilde og auka rus. Fattigdom (barn) Risiko for tilsette Auka press å andre tenester (PPT, barnevern)		
11	Sårbarheit i legetenesta	Legesenter/ legetenesta	Økonomisk tap Negativ effekt på tenestekvalitet <i>Merknad. Forvaltningsrevisjon om bemanningssårbarheit og organisatoriske faktorar på legesenteret blei utført i 2013.</i>		

Regulatorisk risiko

Nr.	Risiko/hending	Verksemd	Konsekvens (ikkje utelukkande)	Sanns.	Kons.
1	Brot på lov og forskrift om offentlege anskaffingar	Alle Teknisk	Økonomiske tap og meirarbeid, herunder KOFA-sakar, erstatningssøksmål og bøter pga. feil i innkjøpsprosessen og at kommunen kjøper inn til for høg pris/får dyrare prosjekt Kommunen kan få ansvaret for brot på lover hos underleverandører og erstatningsansvar Negativ effekt på omdømmet <i>Merknad. Forvaltningsrevisjon av etterlevelse av regelverk, prosedyrar og rutinar blei utført i 2015.</i>		
2	Brot på personopplysningslova	Alle Helse Oppvekst	Sensitiv/konfidensiell informasjon på avveie. Kan gi høg konsekvens for enkeltpersonar. Etske konsekvensar. Erstatningskrav/søksmål pga. brot på personopplysning Negativ påverknad på omdømmet		
3	Brot på arbeidsmiljølova	Alle	Negativ verknad på enkelttilsettes liv og helse: Arbeidsulykke, sjukemeldingar, personalkonfliktar Erstatningsansvar for brot på arbeidsmiljølova for eigne tilsette. Negativt omdømme		
4	Brot på lov om offentlegheit	Alle	Forskjellsbehandling – ulik sakshandsaming Publikum får ikkje tilgang til opplysningar Klandreverdige forhold blir ikkje avdekka Negativ påverknad på omdømmet		
5	Brot på krav til internkontroll i kommuneloven	Alle	Avvik blir ikkje rapportert, risikoar ikkje fanga opp Ikkje samsvar med lovkrav Ineffektiv drift og mangelfull måloppnåing Negativ verknad på liv og helse		
6	Brot på forvaltningsloven	Alle	Forskjellsbehandling – ulik sakshandsaming Sakshandsaming tar for lang tid, får ikkje hjelp til rett tid Klagesaker – meirkostnadar Omdømme		
7	Brot på plan- og bygningslova	Teknisk	Manglande likebehandling, innfrir ikkje brukarrett Ikkje samsvar mellom tiltak som gjerast og krav / tillating som er gitt Kan gå utover «kundens» prosjekt. Omdømme. <i>Merknad. Forvaltningsrevisjon av saks-handsaming innanfor bygg og VA utført i 2014</i>		

Nr.	Risiko/hending	Verksemd	Konsekvens (ikkje utelukkande)	Sanns.	Kons.
8	Fastsetting av sjølvkostgebyr samsvarar ikkje med krav	Teknisk	For høge eller for låge gebyr (brukarrettar/kommuneøkonomi)		
9	Brot på lovkrav innan helse og omsorg	Pleie og omsorg	Alle brukarar som har behov får ikkje nødvendige helse- og omsorgstenester som dei har rett på, Feil sakshandsaming Dårligare tilbod/ feilbehandling		
10	Mangelfull ivaretaking av nye oppgåver etter samhandlingsreforma	Pleie og omsorg	Brukarrettar vert ikkje innfridd Feil sakshandsaming Dårlegare tilbod, til dømes klarar ikkje ta i mot folk til rehabilitering og ikkje tilstrekkeleg behandling av pasientar i overgangar mellom kommune og sjukehus Risiko for feilbehandling og for liv og helse		
11	Brot på opplæringslova	Oppvekst	Brukarrettar innfriast ikkje - utilstrekkeleg opplæring for barn med særskilte behov Individet får ikkje rett hjelp til rett tid. Hemmar utvikling. Mangelfull grunnskuleopplæring gir problem seinare i arbeidsliv Vanskar med å gi god opplæring i klassen dersom lærar ikkje taklar utagerande åtferd Omdømmerisiko		
12	Brot på barnehageloven	Oppvekst - barnehage	Økonomisk tap ved for høge utbetalingar Manglar i og klagar på tilskot til private barnehagar. Tidkrevjande Brukarrettar – varierande / manglande oversikt over kvalitet på barnehagane i kommunen		
13	Brot på lov om sosiale tenester i NAV – kommunal del	Helse og omsorg - NAV	Brukarar får ikkje ivaretatt rett og behov Kvalitet på tilbod er låg/ feil virkemiddelbruk Negativ konsekvens for enkeltmennesket ved mangelfulle tenester Kommunen kan bli erstatningsansvarlig		
14	Brot på barnevernlova	Barneverns-tenesta	Negativ konsekvens for brukar: fangar ikkje opp eller gir nok/tidsnok tilbod til barn med behov Kommunen kan bli erstatningsansvarlig Negativt omdømme		

Økonomisk risiko

Nr.	Risiko/hending	Verksemd	Konsekvens (ikkje utelukkande)	Sanns.	Kons.
1	Kommunen har ikkje tilstrekkeleg berekraftig økonomi	Alle/adm.	Tilpassing av tenester etter økonomi / tilbod blir forringa. Oppseiingar (naturleg avgang). Svekkja handlefridom. Høge avdrag/renteutgifter Fråflytting Brukar investeringsmidlar til drift Generasjonsprinsippet vert ikkje følgd		
2	Meirforbruk i forhold til budsjett	Alle	Underskot. Krevjande framtidig innsparingsbehov / redusert drift og lågare handlefridom Kutt i tenestetilbod, problem med å ivareta lovkrav Meirforbruk - tærer av fond		
3	Det er for svake avgjerslegrunnlag for investeringar	Alle/adm.	Det gjerast feilinvesteringar Feilbudsjett – dyrare enn forutsett		
4	Reduksjon i framtidig inntektsgrunnlag	Alle	Framtidig krevjande innsparingsbehov, dårlegare tilbod til innbyggjarar og lågare handlefridom Mindre attraktiv arbeidsgjevar		

Kommunale mål/vedtak og strategi

Nr.	Risiko/hending	Verksemd	Konsekvens (ikkje utelukkande)	Sanns.	Kons.
1	Administrasjonen handterer oppgåver utover mandatet frå kommunestyret	Alle Adm.	Kommunale vedtak blir satt på vent / ineffektivt realisert Tillit til administrasjonen blir svekka Kommunen går i uønska retning (demokratisk)		
2	Kommunen har ikkje nok/rett kompetanse til å dekke framtidig behov	Alle Felles-tenester	Kommunen greier ikkje å løyse oppgåver / yte tilfredsstillande tenester/fagleg nivå		
3	Mangelfull oppfølging av kommunale planar	Alle	Mangelfull levering av resultat, dermed realisering av målsettingar		
4	Kommunen er ikkje nok rigga til å omstille seg til framtidig eksterne krav/ending	Alle	Verksemda påverkast generelt negativt (tenestekvalitet/brukarrettar, økonomi, omdømme, arbeidsplass etc.).		

© 2016 KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

This proposal is made by KPMG AS, a member firm of the KPMG network of independent firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative, and is in all respects subject to the negotiation, agreement, and signing of a specific engagement letter or contract. KPMG International provides no client services. No member firm has any authority to obligate or bind KPMG International or any other member firm vis-à-vis third parties, nor does KPMG International have any such authority to obligate or bind any member firm.

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	25.04.16	09/16
Kommunestyret		

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	217	

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2020

Saksvedlegg:

1. Utkast til plan for selskapskontroll i Sauda kommune 2012-2016
2. Overordnet analyse for selskapskontroll
3. Retningslinjer for selskapskontroll

Bakgrunn:

Det går fram av kommunelova § 80 og forskrift om kontrollutvalg kapittel 6 at det skal lages en egen plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal godkjennes av kommunestyret innen utgangen av første året i hver valgperiode.

Planen vedtas av kommunestyret selv, som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Saksorientering:

Utvalget engasjerte KPMG AS til å utarbeide analyse og forslag til plan. Utvalget gjorde følgende vedtak i møtet 16.11.15, sak 22/15:

Sauda kontrollutvalg bestiller oppdraget med å utarbeide en overordnet analyse, Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020 og Plan for selskapskontroll 2016-2020 for Sauda kommune fra KPMG AS i henhold til tilbudet av 16.11.15.

KPMG AS inviterte til et arbeidsmøte 26.01.16. der medlemmer av kontrollutvalget, ordfører, rådmann og ledergruppen, noen enhetsledere, hovedverneombud og hovedtillitsvalgt deltok.

I dette møtet vil den overordnede analysen for selskapskontroll og utkast til plan for selskapskontroll bli presentert av forvaltningsrevisor. Revisor vil gå igjennom analysen med vekt på de områder/selskaper som de har funnet har høyest risiko når det gjelder vesentlighet og risiko for avvik.

Analysen er vedlagt saksdokumentene som vedlegg 2.

Analysen er et verktøy – som sammen med kontrollutvalget sine egne vurderinger, legges til grunn for prioritering av aktuelle prosjekter i planen. Vurderingene skal ta hensyn til risiko og vesentlighet (hvilken konsekvens får et avvik og hvor sannsynlig er det at et avvik vil oppstå), knyttet til de enkelte forslagene.

I forrige periode 2012-2015 ble det gjennomført selskapskontroll av Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS sammen med de andre eierkommunene. Ryfylke IKS og Krisesenter Vest IKS var de selskapene som var prioritert, etter et prosjekt om eierskapskontroll. Utvalget valgte å prioritere forvaltningsrevisjoner og det ble ikke gjennomført andre selskapskontroller eller eierskapskontroll.

Revisor har med utgangspunkt i den overordnede analysen kommet med anbefalinger til kommunestyret å gjennomføre følgende selskapskontroll i perioden 2016-2020:

- **Generell selskapskontroll av Sauda kommune si eigarstyring**

Revisor skriver i den overordnede analysen bl.a følgende:

Generelt er eit hovudbilete frå felles arbeidsmøte med politisk og administrativt nivå i kommunen at det blei vurdert liten risiko knytt til alle selskapa som Sauda kommune har eigardel i. Ei grunngjeving var at det ikkje er forventa utbytte av nokon av desse selskapa. Hos dei fleste selskapa er eigaradelane også låge.

Det er utvalget som prioriterer og vurderer de ulike risikoområdene og avgjør hvilke selskaper som eventuelt skal bli gjenstand for kontroll eller valg av prosjekt.

Evaluering av regningslinjer

Sauda kommunes retningslinjer for selskapskontroll trådte i kraft da kommunestyret sluttet seg til disse i 2006. De er senere blitt lagt fram for kommunestyret i 2009 og 2013. I følge gjeldende retningslinjer pkt 12 skal disse evalueres samtidig med revidering av Plan for selskapskontroll. Retningslinjene følger som vedlegg 3 til saken.

Sekretariatet kan ikke se at det er behov for endringer eller tillegg, med unntak av årlig innsending av firmaattest i pkt 10, som foreslås tas ut. Det som sekretariatet igjen vil innskjerpe overfor selskapene, er selskapene sin plikt til å sende innkallinger og sakspapirer til sekretariatet ved utsending til representantskapsmøtene.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Sauda kommunestyret vedtar Plan for selskapskontroll 2012-2016 slik den foreligger/ med endringer/tillegg.

Retningslinjer for selskapskontroll i Sauda kommune blir videreført slik de foreligger/ med endringer/tillegg.

Kontrollutvalget får delegert ansvar i perioden for å endre planen ved behov.

Aksdal, 18.04.16

Odd Gunnar Høie
Rådgiver/utvalgssekretær

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 13.04.16

Journalført: 16/128 /ogb

Arkivkode: 217

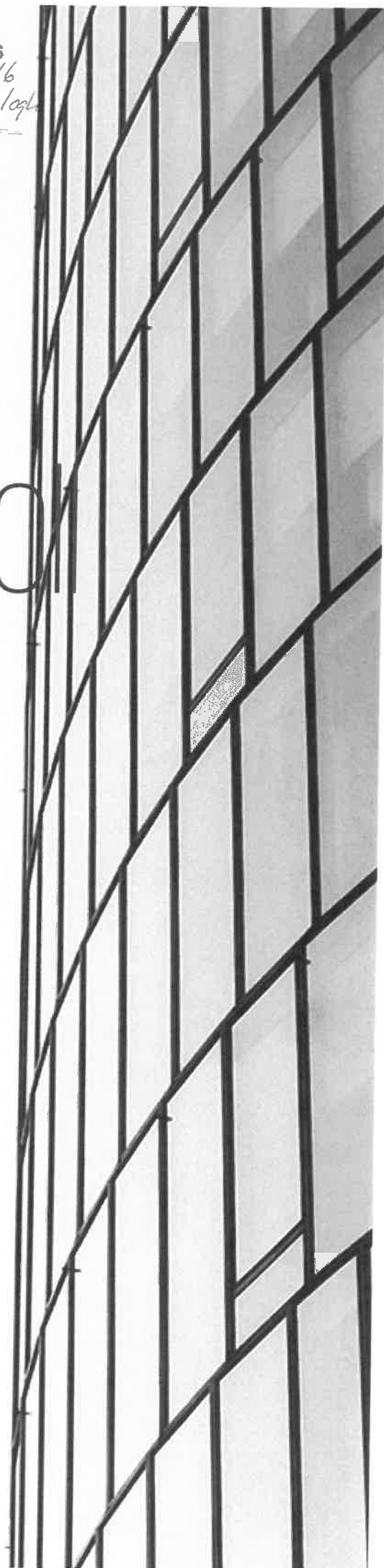
VEDLØB SAK 9/16 -1

Plan for selskapskontroll 2016-2020

Sauda kommune

Februar 2016

www.kpmg.no

Forord

I kontrollutvalet sitt møte den 16.11.2015 vart KPMG valt til å utarbeide plan for selskapskontroll i Sauda kommune for perioden 2016-2020, i høve til tilbodet frå KPMG av 16.11.15.

Det blir her lagt fram plan for selskapskontroll. Planen for selskapskontroll prioriterer selskap for kontroll. Planen er fundert i ein overordna analyse av risiko- og vesentlegheit knytt til selskap kommunen eig. Den overordna analysen ligg ved planen.

Planen skal bli vedteken av kommunestyret. I planen vert det foreslått at kommunestyre delegerer mynde til kontrollutvalet til å foreta endringar og omprioriteringar i planen. Slik tilgang til å delegere går fram av forskrift om kontrollutval § 13¹.

Oppbygging av plandokumentet

I kapittel 1 er ein innleiing til planen, som skildrar bakgrunn, formål og metode som er nytta. I kapittel 2 er det kort gjort greie for formålet med selskapskontroll, lov- og forskriftskrav til selskapskontroll og ulike typar av selskapskontroll. I kapittel 3 er oversikt over selskap kommunen eig, og framlegg til prioritering av selskap for selskapskontroll i perioden 2016-2020.

¹ Forskrift av 15. juni 2007 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, med heimel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Innhold

1	Innleiing	4
1.1	Bakgrunn for utarbeiding av planen	4
1.2	Formål	4
1.3	Metode	4
2	Om selskapskontroll	5
2.1	Formål med selskapskontroll	5
2.2	Lov- og forskriftskrav om selskapskontroll	5
2.3	Ulike typar selskapskontroll	8
3	Plan for selskapskontroll 2016-2020	10
3.1	Selskap kommunen har eigardel i	10
3.2	Framlegg til prioritering av selskap for selskapskontroll i planperioden	11

1 Innleiing

1.1 Bakgrunn for utarbeiding av planen

Kommuneloven § 77 nr. 5 pålegg kontrollutvalet å sjå til at det vert gjennomført selskapskontroll med eit eller fleire av selskapa som kommunen eig i løpet av valperioden. Det skal lagast ein plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen må utarbeidast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, dvs. innan utgangen av 2016. Planen skal vedtakast av kommunestyret.

Planen skal baserast på ein overordna analyse av risiko - og vesentlegheitsvurderingar knytt til selskap kommunen eig. Analysen er vedlagt denne planen.

1.2 Formål

Formålet med plan for selskapskontroll er å prioritere selskap som kan vere aktuelle for selskapskontroll i planperioden 2016-2020.

Planen for selskapskontroll gjer greie for:

- ✓ Formålet med selskapskontroll.
- ✓ Kva reglar som gjeld for selskapskontroll.
- ✓ Ulike typar av selskapskontroll.
- ✓ Kva selskap som er prioritert for selskapskontroll i Sauda kommune.

1.3 Metode

Framgangsmåte for utarbeiding av overordna analyse av risiko- og vesentlegheitsvurderingar og plan for selskapskontroll 2016-2020 er nedfelt i tilbodet frå KPMG av 16.11.15, samt skildrast i vedlegg til plan for selskapskontroll - overordna analyse. Framlegg til analysen utgjer grunnlaget for planframlegget. Analysen er handsama i kontrollutvalet. I møtet vurderte kontrollutvalet risiko, og prioriterte og valte ut selskap som kan vere aktuelle for selskapskontroll i planperioden. Overordna analyse er vedlagt planen, og metode for utarbeiding av analysen er nærmare skildra i vedlegget.

2 Om selskapskontroll

2.1 Formål med selskapskontroll

Formålet med selskapskontrollen er å ta i vare kommunen sin kontroll med verksemd i fristilte selskap.

I kommunal sektor er det blitt meir og meir vanleg å organisere delar av tenesteproduksjonen i fristilte selskap, stiftingar og liknande. Kommunen kan velje å organisere verksemda si på fleire måtar, der dei mest nærliggjande er:

- ✓ Som ein kommunal etat eller verksemd på tradisjonell måte innanfor forvaltninga.
- ✓ Som kommunalt føretak etter kommunelova sitt kapittel 11.
- ✓ Som interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 27 utan at det er eit eige rettssubjekt².
- ✓ Som interkommunalt selskap etter lov om interkommunale selskap.
- ✓ Som aksjeselskap.

Selskapsorganisering kan gje styringsmessige utfordringar for kommunestyre som øvste avgjerdstakar. I tillegg reiser det spørsmål i høve til tilsyn og kontroll med denne type organisering av verksemd. Det faktum at ei oppgåve som tidlegare låg innanfor forvaltninga vert organisert inn i eit utanforliggjande selskap, bør ikkje i seg sjølv føre til mindre tilsyn og oppfølging av kontroll- og tilsynsorgana i kommunen. Tvert om, det kan være naudsynt med ein auke i oppfølging og koordinering då verksemda ligg utanfor dei tradisjonelle forvaltningsorgana. Sjølv om kommunen organiserer delar av verksemda i selskapsform inneberer ikkje det at kommunen sin kontroll med verksemda skal bli svekka. Formålet med selskapskontrollen er soleis å ta i vare kommunen sin kontroll med verksemd som er organisert i selskapsform.

2.2 Lov- og forskriftskrav om selskapskontroll

Krav til selskapskontroll er lovheimla i kommunelova og utdjupa i forskrift om revisjon og forskrift om kontrollutval.

2.2.1 Kommuneloven

Som følgje av endringane i kommunelova om tilsyn og kontroll, gjeldande frå 1.7.04, blei kontrollutvalet sine oppgåver konkretisert og til dels utvida i høve til tidlegare. Kontroll og tilsyn med kommunalt eigde selskap stod fram som ei prioritert oppgåve, og det blei teke inn eigne reglar om selskapskontroll, både i kommunelova og i reviderte forskrifter for kontrollutval.

Kommunelova § 77 nr. 5 fastset at "*Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.*" § 77 medfører at kontroll med kommunen sine eigarinteressar i selskap vert obligatorisk å gjennomføre for kontrollutvalet.

² Rettssubjekt kan ha rettigheter og påta seg pliktar, Jusleksikon, 2002

Av lovforarbeida³ til kommuneloven § 77 nr. 5 går fram at "bestemmelsen må ses i sammenheng med § 79 (nåværende § 80, vår tilføyning) som gir kontrollutvalget og kommunens revisor adgang til å kreve informasjon og foreta undersøkelser i slike selskaper".

Kommunelova § 80 lyd:

"I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper til slike selskaper, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg² og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ."

§ 80 fastset at kontrollutvalet og revisor har rett til å krevje naudsynte opplysningar for gjennomføring av kontroll i:

- ✓ Interkommunale selskap.
- ✓ Aksjeselskap der ein kommune/fylkeskommune åleine eller saman med andre kommunar/ fylkeskommunar eig alle aksjar.
- ✓ Heileigde datterselskap til slike selskap

Selskapskontroll etter kommuneloven er difor aktuelt i interkommunale selskap og aksjeselskap, som er heileigd av kommunen saman med andre kommunar/ fylkeskommunar. Dette går og fram av NKRF⁴ sin rettleiar for selskapskontroll, "i første rekke er (selskapskontroll) aktuelt for interkommunale selskaper (...) og aksjeselskaper(...)

Denne avgrensinga har samanheng med at det berre er i nemnte selskap at kontrollutval og revisor har innsynsrett. Kommuneloven § 80 inneber at kontrollutval og revisor kan krevje opplysningar som er naudsynt for gjennomføring av selskapskontroll i interkommunale selskap og aksjeselskap. Opplysning kan krevjast frå dagleg leiar i selskapet, styret og selskapet sin revisor.

Kontrollutval og revisor kan om naudsynt foreta eigne undersøkingar i selskapet som ledd i selskapskontrollen. Retten til opplysningar og til å foreta undersøkingar er ein viktig føresetnad for gjennomføring av selskapskontroll og legg til rette for kontroll og innsyn i kommunen sine selskap for kommunen sine eigne kontrollorgan – kontrollutvalet og revisor.⁵

Kommuneloven gir ikkje kommunar tilsvarande adgang til selskapskontroll for selskap som har andre enn kommune/fylkeskommune som eigar, til dømes private og staten som eigarar i tillegg til kommunar. Dette fordi slik adgang til selskapskontroll ville gje kommunen som eigar ein ugrunna særfordel samanlikna med dei andre eigarane. Når det gjeld eventuelle utfordringar i samband med å

³ Ot.prp.70 (2002-2003).

⁴ Norges kommunerevisorforbund.

⁵ Ot.prp.70 (2002-2003).

koordinere innsyn og kontroll i selskap med fleire eigarar, er samordninga av dette overlate til eigarkommunane sjølve.⁶

§ 80 fastset og at kommunestyret kan gje reglar om kontrollen med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap. Kommunestyret kan ikkje innskrenke innsynsretten kontrollutval og revisor har etter § 80.

Kommunestyret kan og fastsette reglar for kva dokument som skal sendast kommunen sitt kontrollutval og revisor. Dette er ein viktig føresetnad for kontrollutvalet sitt arbeid med selskapskontroll, mellom anna for å kunne ta stilling til behov for selskapskontroll og som eit viktig bidrag til å vere laupande informert om stoda i selskapa kommunen eig.

2.2.2 Forskrift om revisjon og forskrift om kontrollutval

Forskrift om kontrollutval regulerer nærmare innhaldet i selskapskontrollen. Forskrifta har reglar om:

- ✓ Gjennomføring av selskapskontroll i § 13.
- ✓ Innhald i selskapskontroll i § 14.
- ✓ Rapportering av selskapskontroll i § 15.

Gjennomføring av selskapskontroll

Kontrollutvalet skal sjå til at det først kontroll med forvaltninga av kommunen eller fylkeskommunens sine interesser i selskap m.m.

Kontrollutvalet skal minst éin gang i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide ein plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baserast på ein overordna analyse av kommunen eller fylkeskommunen sine eigarskap ut frå risiko- og vesentlegheitsvurderingar, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på dei ulike sektorar og med dei ulike selskapa. Planen skal vedtakast av kommunestyret eller fylkestinget sjølv som kan delegere til kontrollutvalet å foreta endringar i planperioden.

Kontrollutvalet avgjer sjølv kven som på utvalet sine vegne skal gjennomføre selskapskontroll

Av merknadene til forskrift om kontrollutval § 13 går det fram at det er i høve til interkommunale selskap og kommunalt eigde aksjeselskap at kontrollutvalet og kommunen sin revisor kan krevje opplysningar dei finn påkravd for sin kontroll med selskapet.

Innhald i selskapskontroll

Innhaldet i selskapskontrollen kan delast inn i 1) obligatorisk eigarskapskontroll og 2) frivillig forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at det gjennomførast obligatorisk eigarskapskontroll med forvaltninga av eigarinteressene i dei selskap som er omfatta av slik kontroll. Dette omfattar kontroll med om den som utøvar kommunen sine eigarinteresser i selskap gjer dette i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Det går ikkje fram av forskrift om kontrollutval § 14, men det kan ofte vere tenleg å skilje mellom kontroll ved etablering av selskap og ved kontroll av drift i selskap som alt er etablert. Ved kontroll av drift i eit selskap, kan det i tillegg til det som går fram av § 14 vere fornuftig:

- ✓ Å vurdere drifta på bakgrunn av eit eigarperspektiv.
- ✓ Å kontrollere andre tilhøve som kan ha verdi for eigarposisjonane, t.d. eventuelle garantiar og plikter som følgjer eigardelen.

⁶ Ot.prp.70 (2002-2003).

Dersom nokon i kommunestyret er styremedlemmer i verksemd som inngår i selskapskontrollen, kan det og vere tenleg å vurdere kva rolle desse utøvar.

Selskapskontrollen kan og omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon kap. 3. Forvaltningsrevisjon er frivillig og ikkje ein del av den obligatoriske selskapskontrollen (eigarskapskontrollen).

Rapportering av selskapskontroll

Kontrollutvalet plikter å rapportere til kommunestyret i høve til planen for selskapskontroll; om kva kontrollar som er gjennomført og resultatet av desse. I merknad til forskrift om kontrollutal § 15 vert det tilrådd at ein rapporterer til kommunestyret etter kvar selskapskontroll.

Kontrollutvalet fastset sjølv korleis utvalet vil rapportere utført selskapskontroll til kommunestyret, og kva innhald rapporteringa skal ha.

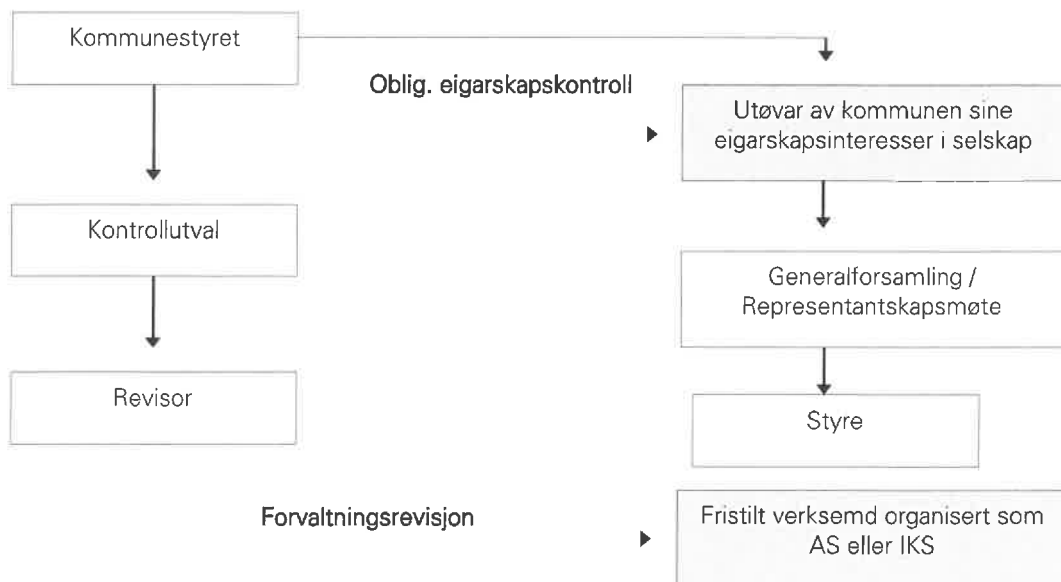
Selskap som er omfatta av selskapskontroll skal gjevast høve til å gi kommentarar til dei tilhøve som vert skildra i rapporten. Dette bidreg til opplysing av datagrunnlaget som selskapskontrollen bygger på og bidreg til å sikre forsvarleg sakshandsaming. Eventuelle kommentarar skal gå fram av rapporten.

2.3 Ulike typar selskapskontroll

Selskapskontrollen kan delast inn i to typar; obligatorisk eigarskapskontroll og frivillig forvaltningsrevisjon av selskap, illustrert i figuren under:

Selskapskontroll	
Obligatorisk eigarskapskontroll:	Valfri forvaltningsrevisjon:
Kontroll med forvaltinga av kommunen sine eigarinteresser i selskap	Systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknad ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader

Skjematisk kan selskapskontrollen framstillast slik:

2.3.1 Obligatorisk eierskapskontroll

Formålet med eigarskapskontroll er å undersøke om kommunen si eigarinteresse i selskapet vert teken i vare, i samsvar med kommunen sine vedtak og føresetnader for eigarskapen.

Eigarskapskontroll vil mellom anna innehalde:

- ✓ Kontroll med at verksemda skjer i samsvar med gjeldande lover og reglar, herunder innanfor dei rammer som vedtektene gjev.
- ✓ Kontroll med at verksemda skjer innanfor rammene av kommunen sine vedtak og føresetnader.
- ✓ Vurdering av den einskilde verksemda sett frå eit eigarperspektiv.

Dersom kommunen har oppnemnt medlemmer til styret i verksemda, kan det også vere aktuelt å vurdere kva rolle desse utøvar, mellom anna i kva grad dei sikrar at verksemda vert driven innanfor kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Når det gjeld vurderingar i høve til eigarperspektivet, vil fokus mellom anna bli sett på om verksemda vert driven økonomisk forsvarleg og at verksemda forvaltar sine eigedelar og kapital på ein sunn og effektiv måte.

For gjennomføring av obligatorisk eigarskapskontroll vil det vere sentralt å gjennomgå fylgjande dokument frå selskapa årsrekneskapen, årsmelding, revisjonsmelding, nummererte brev frå revisor, møteinnkallingar - og protokollar frå generalforsamling/representantskap og styremøte.

2.3.2 Frivillig forvaltningsrevisjon i selskap

Her er formålet å undersøke andre sider ved selskapet si drift/verksemd enn forvaltninga av eigarinteressene til kommunen. Forvaltningsrevisjon vert utført gjennom systematiske undersøkingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader av tiltak. Forvaltningsrevisjon skal gje relevant informasjon til kommunestyret om selskapet, som ledd i kommunestyret sin kontroll, herunder gje kommunestyret eit betre grunnlag for å treffe vedtak, eventuelt endre eller endre tidlegare vedtak.

3 Plan for selskapskontroll

2016-2020

3.1 Selskap kommunen har eigardel i

Tabellen under syner dei 6 selskap Sauda kommune har eigarskap i, og som fell inn under reglane for selskapskontroll etter § 80 (obligatorisk eigarskapskontroll):

Selskap	Eigardel
Sauda Bedriftskapital AS	100 %
Ryfylke IKS	20 %
Haugaland Vekst IKS	9,09 %
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat	4,20 %
Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS	3,5 %
Krisesenter Vest IKS	2,79 %

Tabellen under syner dei andre selskapa som kommunen har eigarinteresser i, men som ikkje er omfatta av kommuneloven § 80, då:

- ✓ Selskapet har eigarar som ikkje er kommunar eller fylkeskommunar
- ✓ Selskapet ikkje er etablert som eit AS eller IKS

Selskap	Eigardel
Sauda Golfbane AS	10 %
Rysteg AS	51,01 %
Sauda Vekst AS	14,63 %
Norsk Bane AS	11,80 %
Reisemål Ryfylke AS	7,35 %
Sauda Folkets hus AS	56,77%
Destinasjon Haugesund og Haugalandet AS	1,16 %
Haukelivegen AS	2,22 %
Fjord Norge AS	Liten - inngår i "øvrige aksjonærer"
Kommunekraft AS	Liten - inngår i "øvrige aksjonærer"

3.2 Framlegg til prioritering av selskap for selskapskontroll i planperioden

3.2.1 Kriterium for prioritering av selskap

Kontrollutvalet har prioritert selskap for selskapskontroll med grunnlag i ein overordna analyse, som ligg vedlagt. Prioriteringa er mellom anna gjort ut frå fire overordna omsyn:

- ✓ Identifisering av selskapsform (AS, IKS, mv.)
- ✓ Eigarskap; kommunen sin eigardel i selskap
- ✓ Formål med selskapet
- ✓ Økonomi

I tillegg har følgjande omsyn vore aktuelle i prioriteringa:

- ✓ Aktivitetsnivå/produktivitet
- ✓ Formålseffektivitet
- ✓ Politisk aktualitet
- ✓ Om selskapet si verksemd primært er i eller retta inn mot å løyse oppgåver i kommunen/kommunale oppgåver
- ✓ Tidlegare gjennomført selskapskontroll

3.2.2 Kontrollutvalet si prioritering av selskap

Med utgangspunkt i den overordna analysen prioriterer kommunestyret å gjennomføre følgjande selskapskontrollar i perioden 2016-2020 for selskap som ligg innanfor kommunelova § 80:

- ✓ Generell selskapskontroll av Sauda kommune si eigarstyring

Kontrollutvalet vel om det skal gjerast kontroll med eigarstyringa i eit, fleire eller alle selskap.

Det vert gjort framlegg om at kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjere endringar i plan for selskapskontroll i planperioden 2016-2020. Med slik delegert mynde vil kontrollutvalet i perioden 2016-2020 ha moglegheit til å velje å gjennomføre kontroll med *andre* kontrollar enn dei som er prioritert i planen her, det vert synt til analysen av selskap som er vedlagt.

This proposal is made by KPMG AS, a member firm of the KPMG network of independent firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative, and is in all respects subject to the negotiation, agreement, and signing of a specific engagement letter or contract. KPMG International provides no client services. No member firm has any authority to obligate or bind KPMG International or any other member firm vis-à-vis third parties, nor does KPMG International have any such authority to obligate or bind any member firm.

VEDLEGG Sak 9/16-2
Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 13.09.16
Journalført: 16/131/096
Arkivkode: 216

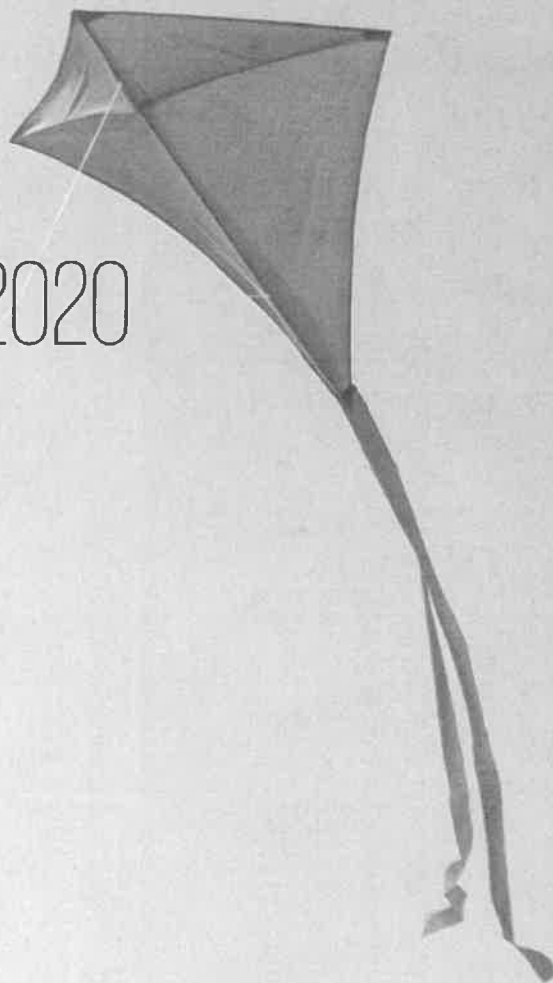
Overordna analyse

Vedlegg til Plan for
selskapskontroll 2016-2020

Sauda kommune

Februar 2016

www.kpmg.no

Innhald

1 Innleiing	3
1.1 Formål	3
1.2 Lov og forskriftskrav	3
2 Framgangsmåte og involvering	4
2.1 Involvering	4
2.2 Innsamling av data	4
2.3 Teoretisk fundament og metode for overordna analyse	4
3 Identifiserte selskap	7
3.1 Selskap omfatta av kommuneloven § 80	7
3.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommuneloven § 80	9
4 Risikovurdering	10
4.1 Generell eigarstyring	10
4.2 Selskap omfatta av kommuneloven § 80	10

1 Innleiing

1.1 Formål

I kontrollutvalet sitt møte den 16.11.2015 vart KPMG vald til å utarbeide overordna analyse som grunnlag for plan for selskapskontroll i Sauda kommune.

Formålet med den overordna analysen er å gjere ein analyse av risiko - og vesentlegheitsvurderingar, som grunnlag for å prioritere kva selskap som kan være grunnlag for selskapskontroll i perioden 2016-2020. Den overordna analysen utgjer grunnlaget for plan for selskapskontroll og dermed grunnlag for kontrollutvalet si vurdering og prioritering av selskap for selskapskontroll i planperioden.

1.2 Lov og forskriftskrav

Lov og forskriftskrav til selskapskontroll er styrande for selskapskontrollar og det er naturleg å ta utgangspunkt i desse krava ved gjennomføring av ein overordna analyse. Lov – og forskriftskrav til selskapskontroll er nærmare skildra i plan for selskapskontroll 2016-2020.

Krav til selskapskontroll er lovheimla i kommunelova § 77 nr. 5 jf. § 80. Obligatorisk eigarskapskontroll og/eller frivillig forvaltningsrevisjon gjeld for:

- ✓ Interkommunale selskap (IKS).
- ✓ Aksjeselskap (AS),
- ✓ Heileigde dotterselskap til desse selskapa.

Aksjeselskap må vere heileigd av kommunar og/eller fylkeskommunar for at selskapskontroll skal være aktuelt. Dersom selskapet har private eigarar, vil selskapskontroll etter § 80 ikkje vere aktuelt.

Kommuneloven gir ikkje kommunar tilsvarende tilgang til selskapskontroll for selskap som har andre enn kommune/fylkeskommune som eigar, til dømes private og staten som eigarar i tillegg til kommunar. Dette fordi slik tilgang til selskapskontroll ville gi kommunen som eigar ein ugrunna særfordel samanlikna med dei andre eigarane som ville være vanskelig å grunngje. Når det gjelder eventuelle utfordringar i samband med å koordinere innsyn og kontroll i selskap med fleire eigarar, er det samordninga av dette overlate til eigarkommunane sjølv.¹ Kontroll med selskap som fell utanfor kommunelova § 80 er dermed noko kommunestyret, som utøvar eigarskapen, bør ta stilling til.

Forskrift om kontrollutval §§ 13, 14 og 15 har utfyllande krav til gjennomføring, innhald og rapportering av selskapskontroll.

¹ Ot.prp.70 (2002-2003).

2 Framgangsmåte og involvering

2.1 Involvering

Den overordna analysen er fundamentet for dei områda kontrollutvalet og kommunestyret prioriterer for selskapskontroll. Vi har gjennomført ein prosess som har sikra brei involvering, gjennom samspel med ulike deler av kommunen; administrasjon, tillitsvalde/verneombod, politiske nivå i kommunen og kontrollutvalet med sekretariat. Dette har vore viktig for å kunne finne vesentlege risikoar og dei "rette" områder for selskapskontroll.

2.2 Innsamling av data

For gjennomføring av analysen har fylgjande teknikkar vore brukt for å samle inn data:

Dokumentanalyse

KPMG har innhenta nøkkelinformasjon om selskap som kommunen har eigardelar i; selskapsform, føremål med selskapa, driftsaktivitet i selskapa, status kring eigarskap og status for økonomisk situasjon i selskapa.

Workshop (arbeidsmøte)

KPMG har gjennomført ein workshop for å etablere og verifisere mulige områder for selskapskontroll. Til denne workshopen blei følgande invitert: Ordfører, politiske gruppeleiarar, rådmann, kommunalsjefar og øvrige einingsleiarar, tillitsvalde og hovudverneombod, samt kontrollutvalet med sekretariat. KPMG forberedte og fasiliterte møtet.

Nedanfor følgjer eit oversyn over teoretisk fundament og vesentlege omsyn som har vore nytta i risikovurderinga. Derest følgjer ei opplisting av identifiserte områder for selskapskontroll.

2.3 Teoretisk fundament og metode for overordna analyse

KPMG har utvikla ein modell for å identifisere dei mest relevante områda for forvaltningsrevisjon, som også kan nyttast for å identifisere selskap for kontroll.

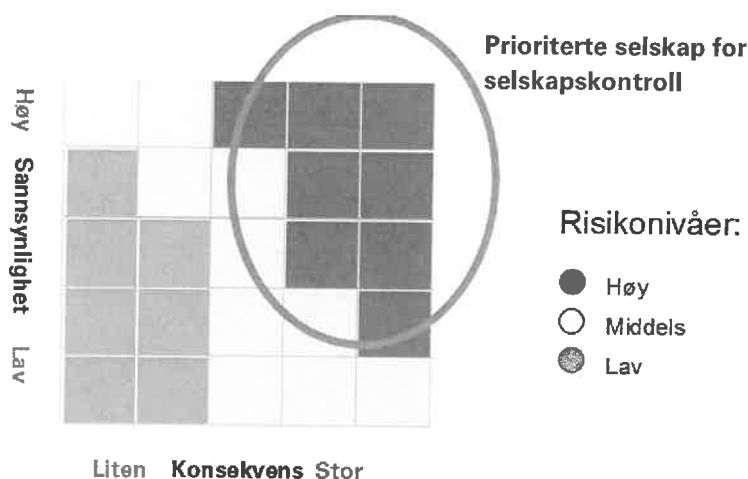
Teoretisk er modellen forankra i statsvitskap, organisasjonsteori og COSO ERM². Skjematisk vil val av selskapskontrollprosjekt bli eit resultat av vurderingar knytt til vesentlegheit og risiko knytt til selskapa - vurderingar som "silar" ut prosjekt i 4 overordna steg. Dette kan illustrerast slik:

Omgrepet vesentlegheit og risiko er sentrale i analysen av selskapa kommunen har eigardelar i:

- ✓ Vesentlegheit handlar her om å identifisera dei viktige/sentrale selskap for kommunen. Vesentlegheit er mellom anna knytt opp mot selskapet sitt føremål og oppgåver, samt storleiken/verdien av kommunen sin eigardel. Selskap som har som mål å ta i vare sentrale samfunnsinteresser (med t.d. innverknad for liv, helse, brukarrettar, større materielle verdier) og selskap kor kommunen har stor eigardel målt i kroner, vil det vere særleg sentralt at kommunen har (politisk) styring med eigarskapen og kontroll med selskapet si verksemd.
- ✓ Risiko handlar om å identifisera sannsynet for at selskapet si verksemd ikkje vert utøvd på den måten den skal bli utført på, samt konsekvens. Med andre ord - risiko for mangelfull verksemd og oppgåveløysing i selskap. Måten selskapet si verksemd skal utførast på, er mellom anna styrt av lovverk, vedtekter, føremål, organisering, planverk og strategiar og budsjett. Risiko kan t.d. knytast til krav til selskapet; vedtak frå kommunen, vedtak i selskapet og eksterne lov- og forskriftskrav.

I felles arbeidsmøte blei risiko knytt til selskapa vurdert i forhold til kor sannsynleg det er at risiko inntreff og konsekvensar av risikoen:

² The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. ERM – Enterprise Risk Management. Dette er en internasjonal innarbeid standard for beste praksis innan området internkontroll og risikohandtering i verksemdar.

Modellen tek høgde for område og selskapskontrollprosjekt som har ein førebyggjande karakter. Det vil seie at analysen, eller eit prosjekt, ikkje berre ser tilbake på kva som har skjedd, men at ein og kan gå inn på område der det potensielt ligg fare for at t.d. kommunen sine eigarinteresse i selskap ikkje er tilfredsstillande forvalta. Føremålet med den skisserte tilnærminga er å finne dei mest vesentlege selskapa for kontroll kor risikoen for manglar og feil i størst grad er til stade.

Oppsummert har følgjande overordna omsyn vore nytta for å prioritere selskapskontroll i selskapa som kommunen har eigardelar i:

Vesentlegheit – handlar om å identifisere selskapa kommunen eig og viktige selskap for selskapskontroll. Identifiseringa har skjedd ved hjelp av ulike kriteria, mellom anna:

- ✓ Identifisering av selskapsform (AS, IKS, mv.)
- ✓ Eigarskap; kommunen sin eigardel i selskap
- ✓ Formål med selskapet
- ✓ Økonomi

I tillegg har følgjande omsyn vore aktuelle i prioriteringa:

- ✓ Aktivitetsnivå/produktivitet
- ✓ Politisk aktualitet
- ✓ Om selskapet si verksemd primært er i eller retta inn mot å løyse oppgåver i kommunen/kommunale oppgåver
- ✓ Tidlegare gjennomført selskapskontroll

Risiko – handlar om å identifisere kor sannsynleg det er at selskapet ikkje tek i vare kommunen sine eigarinteresser, og/eller kor sannsynleg det er at selskapet si verksemd ikkje er i samsvar med eigaren sine føresetnader, sentrale styringsdokument for selskapet si verksemd eller eksterne krav til selskapet. Med andre ord risiko for verksemd i strid med eigarinteressene til kommunen eller mangelfull verksemd. Måten selskapet skal utføre sin verksemd på, er mellom anna styrt av:

- ✓ Eigarane sine føresetnader
- ✓ Lovverk
- ✓ Føremål og målsettingar
- ✓ Planverk, strategiar og organisering
- ✓ Budsjett

3 Identifiserte selskap

I delkapittel 3.1. og 3.2 er det tatt inn tabellar som syner selskap kommunen har eigarskap i. Tabellane per selskap listar nøkkelinformasjon for kvart selskap i høve til:

- ✓ Organisatorisk tilhøve; selskapsform, stiftingsår, tilsette, føremål
- ✓ Eigarskap; kommunen sin eigarandel
- ✓ Økonomiske tilhøve (per 2014); egenkapital, driftsinntekter

3.1 Selskap omfatta av kommuneloven § 80

Her presenterast selskap som er omfatta av selskapslova § 80 - og kravet om obligatorisk eigarskapskontroll.

3.1.1 Ryfylke IKS

Ryfylke IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftingsår	2001
Føremål	Føremålet med selskapet er å styrkja regionen gjennom større grad av interkommunalt samarbeid med hovudvekt på alle typar tiltaksarbeid og utviklingsprosjekt. Selskapet kan driva si verksemd dels i eigen regi og dels fungera som tilretteleggar for andre både offentlege og private verksemdar. Samarbeidet skal leggja til grunn deltaking frå likeverdige partar og skal vera eit supplement og ei støtte til kommunane si eiga verksemd. Selskapet kan og inngå samarbeidsavtaler med kommunar, andre selskap og verksemdar.
Kommunen sin eigardel	20 %
Tilsette	5
Eigenkapitaldel (2014)	23,1 %
Driftsinntekter (2014, heile kr)	Kr. 5 333 000

3.1.2 Haugaland Vekst IKS

Haugaland Vekst IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftingsår	2004
Føremål	På vegne av deltakerkommunene, å drive slikt nærings- og regionalutviklingsarbeid som ellers normalt ville bli utført av kommunene selv, dvs. samarbeid for å fremme og utvikle Haugesundregionen samt relevant lokalt næringsarbeid, i samsvar med avtale med den enkelte deltakerkommune. Selskapet kan også yte andre tjenester til deltakerkommunene, evt. tjenester til andre enn deltakerkommunene, under forutsetning av et slik tjenesteyting ikke endrer selskapets status som "offentlig oppdragsgiver"/leverandør av tjenester i "egenregi", slik at lov om offentlige anskaffelser ikke gjelder i forhold til selskapets

	tjenesteyting til deltakerkommunene. Pr. i dag antas denne forutsetning å innebære at levering av andre tjenester/tjenester til andre enn deltakerkommuner ikke må overstige 20% av selskapets omsetning.
Kommunen sin eigardel	9,09 %
Tilsette	10
Eigenkapitaldel (2014) ³	67,9 %
Driftsinntekter (2014, heile kr)	Kr. 15 660 000

3.1.3 Sauda Bedriftskapital AS

Sauda Bedriftskapital AS	
Selskapsform	AS
Stiftingsår	2013
Føremål	Bidra til en lønnsom videreutvikling av næringslivet i Sauda og bærekraftige nyetableringer ved at det blir: gitt tilskudd og inspirasjon til virksomheter som satser målbevisst for å skape nye produkter, tjenester og arbeidsplasser i Sauda, gitt tilskudd til nyetableringer og bedrifter som ønsker å videreutvikle sin virksomhet eller gå nye veier for å etablere nye arbeidsplasser eller skutt inn nødvendig aksjekapital for etablering av AS.
Kommunen sin eigardel	100 %
Tilsette	0
Eigenkapitaldel (2014)	0,2 %
Driftsinntekter (2014, heile kr)	Kr. 155 000

3.1.4 Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS

Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftingsår	2002
Føremål	Selskapet skal arbeide for at arkivmaterialet fra deltakerne eller materiale som disse har ansvar for, blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative, juridiske og kulturelle formål, i samsvar med arkivloven. Selskapet skal tilby depotplass for deltakernes arkivmateriale, samt veilede deltakerne slik at de har tilfredsstillende oppbevaringsforhold for arkivmateriale. Selskapet skal i samråd med deltakerne arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtjenester hos deltakerne. Det kan bl.a. bestå i å utarbeide arkivplan og bygge opp deltakernes arkiv, stå for opplæring og rettledning i arkivsystemer og arkivrutiner, gi råd og ha tilsyn med arkivlokaler, og bistå med annet arkivarbeid, i samsvar med arkivlov og forskrift. Mv.
Kommunen sin eigardel	3,5 %
Tilsette	7
Eigenkapitaldel (2014)	86,3 %
Driftsinntekter (2014, heile kr)	Kr. 5 538 000

³ Eigenkapitaldelen bør være minst 10 %. Eigenkapitaldelen viser del egenkapital av total kapital i selskapet. Den syner kor stor del av eigendelane i selskapet som er finansiert med eigenkapital, i motsetning til med finansiering via lån. Grad av eigenkapital er eit uttrykk for selskapet sin soliditet.

3.1.5 Kriesenter Vest IKS

Kriesenter Vest IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftingsår	2011
Føremål	Selskapet skal, på vegne av eierkommunene, sikre etterlevelse av kriesenterlovas § 2 a), b) og c). Selskapet skal være et rådgivende organ for eierkommunene i etterlevelse av lovens § 2 d). Selskapet har ikke som formål å drive virksomhet som gir utbytte til eierkommune.
Kommunen sin eigardel	2,79 %
Tilsette	25
Eigenkapitaldel (2014)	-
Driftsinntekter (2014, heile kr)	Kr. 5

3.1.6 Haugaland kontrollutvalgssekretariat

Haugaland kontrollutvalgssekretariat	
Selskapsform	IKS
Stiftingsår	2004
Føremål	Formålet med selskapet er: 1. Tilby sekretariatstjenester til kontrollutvalget i deltakerkommunene og nærliggende kommuner. 2. Selskapet skal drives i balanse, slik at inntekter fra kommunene dekker kostnadene.
Kommunen sin eigardel	4,20 %
Tilsette	2
Eigenkapitaldel (2014)	68,80 %
Driftsinntekter (2014, heile kr)	Kr. 1 722 000

3.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommuneloven § 80

Her presenterer vi selskap som fell utanfor kommunelova § 80 og dermed også kravet om obligatorisk eigarskapskontroll. Dette omfattar:

- Selskapet har eigarar som ikkje er kommunar eller fylkeskommunar eller
- Selskapet er ikkje etablert som eit AS eller IKS.

Selskap	Driftsinntekter (2014)	Kommunens eierandel
Sauda Golfbane AS	Kr. 450 000	10 %
Rysteg AS	Kr. 13 023 882	51,01 %
Sauda Vekst AS	Kr. 7 098 027	14,63 %
Norsk Bane AS	Kr. 1 904 000	11,80 %
Reisemål Ryfylke AS	Kr. 3 615 000	7,35 %
Sauda Folkets hus AS	-	56,77 %
Destinasjon Haugesund og Haugalandet AS	Kr. 9 173 000	1,16 %
Haukelivegen AS	Kr. 1 820 000	2,22 %
Fjord Norge AS	Kr. 47 653 000	Liten - inngår i "øvrige aksjonærer"
Kommunekraft AS	Kr. 2 686 000	Liten - inngår i "øvrige aksjonærer"

4 Risikovurdering

4.1 Generell eigarstyring

Risikoen for at kommunen utøver svak eigarstyring er vurdert i forhold til 1) sannsyn for at dette er tilfelle, 2) konsekvens for kommunen at dette er tilfelle. Både sannsyn og konsekvens er gitt ein farge, kor raud indikerer høgt sannsyn / alvorleg konsekvens, gul indikerer middels, og grøn indikerer lavt sannsyn / liten konsekvens.

Risiko/hending		Sanns.	Kons.
1	Kommunen har svak eigarstyring		

Sauda kommune har ikkje etablert prinsipp og rammer for si eigarstyring, eller ei grunngjeving for kommunen sine eigarskap. På arbeidsmøtet blei det kommentert at det er viktig å vite kvifor Sauda kommune er medeigar i selskapa.

Kommunen manglar også ein eigarstrategi som stadfestar korleis kommunen ynskjer å realisere formåla sine med eigarskapa i ulike selskap.

Sannsynet for risiko blei likevel vurdert som låg, fordi det ikkje er forventa utbytte av selskapa, og då representantar frå kommunen er til stade i alle styra kor selskapet si drift følgast opp. Eigardelane til kommunen i det enkelte selskap er også jamt over låge. Sak om eigarskapsmelding er bestilt av kommunestyret og utarbeidast våren 2016.

4.2 Selskap omfatta av kommuneloven § 80

Nedanfor er risikoen knytt til dei identifiserte selskapa ytterlegare vurdert. Her er det vurdert kor stor risikoen er for at selskapa ikkje følger opp eigarinteresser, eller med andre ord at selskapet si verksemd ikkje vert utøvd i tråd med formålet til selskapet / på den måten den skal bli utført på. Dette gjennom vurdering av 1) sannsynet for at manglar vil inntreffe og 2) konsekvensen av manglane for kommunen. Årsaken til at slik risiko kan inntreffe kan mellom anna vere at kommunen sine interesser og forventningar ikkje er godt nok kommunisert til selskapet, at prosjekta/arbeidet i selskapa ikkje er tilfredsstillande målretta og styrt eller at selskapet har økonomiske utfordringar. Vurderinga av konsekvens reflekterer vesentlegheit for kommunen.

Sortert ut ifrå score/vurdering, ser tabellen slik ut:

Risiko/hending		Selskap	Sanns.	Kons.
1	Manglande oppfølging av eigarinteresser i selskapet	Haugaland Vekst IKS		

	Risiko/hending	Selskap	Sanns.	Kons.
2	Manglande oppfølging av eigarinteresser i selskapet	Ryfylke IKS		
3	Manglande oppfølging av eigarinteresser i selskapet	Krisesenter Vest IKS		
4	Manglande oppfølging av eigarinteresser i selskapet	Sauda Bedriftskapital AS		
5	Manglande oppfølging av eigarinteresser i selskapet	Haugaland kontrollutvalgssekretariat		
6	Manglande oppfølging av eigarinteresser i selskapet	Interkommunalt arkiv IKS Rogaland	<i>Selskapskontroll utført i 2013</i>	

Generelt er eit hovudbilete frå felles arbeidsmøte med politisk og administrativt nivå i kommunen at det blei vurdert liten risiko knytt til alle selskapa som Sauda kommune har eigardel i. Ei grunngjeving var at det ikkje er forventa utbytte av nokon av desse selskapa. Hos dei fleste selskapa er eigardelane også låge. Kommunen skal vere til stade i alle styra, kor drifta i det enkelte selskap følgast opp.

Selskapet som kom høgast opp i vurderinga av risiko for at eigarinteressene ikkje vert tilstrekkeleg varetatt i selskapet er Haugaland Vekst IKS. Haugaland Vekst IKS skal i hovudsak på vegne av deltakarkommunane drive nærings- og regionalutviklingsarbeid som elles normalt ville bli utført av kommunane sjølve, dvs. samarbeid for å fremje og utvikle Haugesundregionen samt relevant lokalt næringsarbeid, i samsvar med avtale med den enkelte deltakarkommune. Selskapet hadde ei driftsinntekt i 2014 på om lag 16 mill. kr. og Sauda kommune har ein eigardel på 9,09 %. Ein mogleg årsak til risiko er at kommunen sine interesser og forventningar ikkje er godt nok kommunisert til selskapet. Vi påpeiker imidlertid at det her blei gjeve ei delt vurdering som sto likt mellom lav og middels sannsyn for risiko, og at konsekvensen av risiko for Sauda kommune vart vurdert som liten.

Vi legg til at Ryfylke IKS og Krisesenter IKS var to prioriterte selskap for kontroll i plan for selskapskontroll 2012-2016, men at selskapskontroll opp mot desse selskapa ikkje er utført hittil. Det blei vurdert lav risiko for manglande oppfølging av eigarinteresser i desse selskapa i den noverande analysen.

This proposal is made by KPMG AS, a member firm of the KPMG network of independent firms affiliated with KPMG International, a Swiss cooperative, and is in all respects subject to the negotiation, agreement, and signing of a specific engagement letter or contract. KPMG International provides no client services. No member firm has any authority to obligate or bind KPMG International or any other member firm vis-à-vis third parties, nor does KPMG International have any such authority to obligate or bind any member firm.

RETNINGSLINJER FOR SELSKAPSKONTROLL

SAUDA KOMMUNE

Vedtatt av Sauda kommunestyre fyrste gang i 2006, vidareført i 2009 og
sist vedteken 20.02.13, sak 4/13 og ny evaluering xx.0x.16, sak xx/16

1. Selskapskontroll vert gjennomført i tråd med Lov om kommuner og fylkeskommuner § 80 og forskrift om kontrollutvalg kapittel 6.
2. Selskapskontroll vert gjennomført i samsvar med gjeldande Plan for selskapskontroll som vedtatt i kommunestyret. Plan for selskapskontroll vert vedtatt av kommunestyret minimum ein gong kvar valperiode, og kan justerast oftare dersom dette er naudsynt.
3. Kontrollutvalet har ansvar for å sikra at selskapskontroll vert gjennomført i tråd med desse retningslinene.
4. Kontrollutvalet får delegert mynde til å kjøpa selskapskontroll i samsvar med den vedtatte planen og kan dessutan gjera mindre endringar i Plan for selskapskontroll dersom det er føremålstenleg og kostnadseffektivt (til dømes ved samordning med andre eigarkommunar).
5. Kontrollutvalet får delegert mynde til å avgjera om selskapskontroll skal omfatta rein eigarskapskontroll eller om kontrollen også skal omfatta forvaltningsrevisjon.
6. Kontrollutvalet rapporterer til kommunestyret om utført selskapskontroll. Rapportering skal gjerast etter gjennomført selskapskontroll i det enkelte selskap. Samlerapport om utført og igangsett selskapskontroll vert rapportert årleg gjennom kontrollutvalet si årsmelding.
7. Kontrollutvalet sitt sekretariat skal sørgja for at selskap som er aktuelle for eller omfatta av Plan for selskapskontroll får naudsynt kjennskap til kva selskapskontroll omfattar.
8. Innkalling med sakliste og sakspapir til representantskapsmøte og generalforsamling i selskap som er aktuelle for selskapskontroll skal sendast kontrollutvalet sitt sekretariat og kommunen sin valde revisor samtidig som innkalling vert sendt ut til dei faste medlemene av representantskapet og generalforsamlinga.
9. Kontrollutvalet avgjer sjølv korleis kontrollutvalet si deltaking på representantskapsmøte og generalforsamling skal gjennomførast. Kontrollutvalet kan samordna slik deltaking med andre eigarkommunar dersom dette er føremålstenleg.
10. Selskap som er aktuelle for selskapskontroll skal årleg senda kopi av oppdatert firmaattest til kontrollutvalet sitt sekretariat. Nyetablerte selskap sender kopi av firmaattest når denne føreligg. Selskapa skal også senda kopi av selskapet si årsmelding og revisorattestert årsrekneskap når denne føreligg.
11. Selskapskontroll vert gjennomført av den kontrollutvalet gir i oppdrag å gjennomføra selskapskontroll.
12. Disse retningslinene trer i kraft når kommunestyret har slutta seg til dei. Retningslinene skal reviderast ved endringar i lov eller forskrift og evaluerast samtidig med revidering av Plan for selskapskontroll.